Milliyet

ÇOCUK

12 Mart 1979 • Sayı 11 • 10 lira

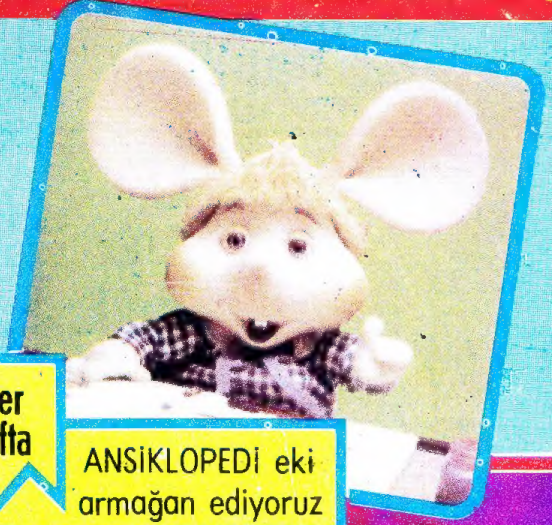

Her hafta ANSİKLOPEDİ eki armağan ediyoruz

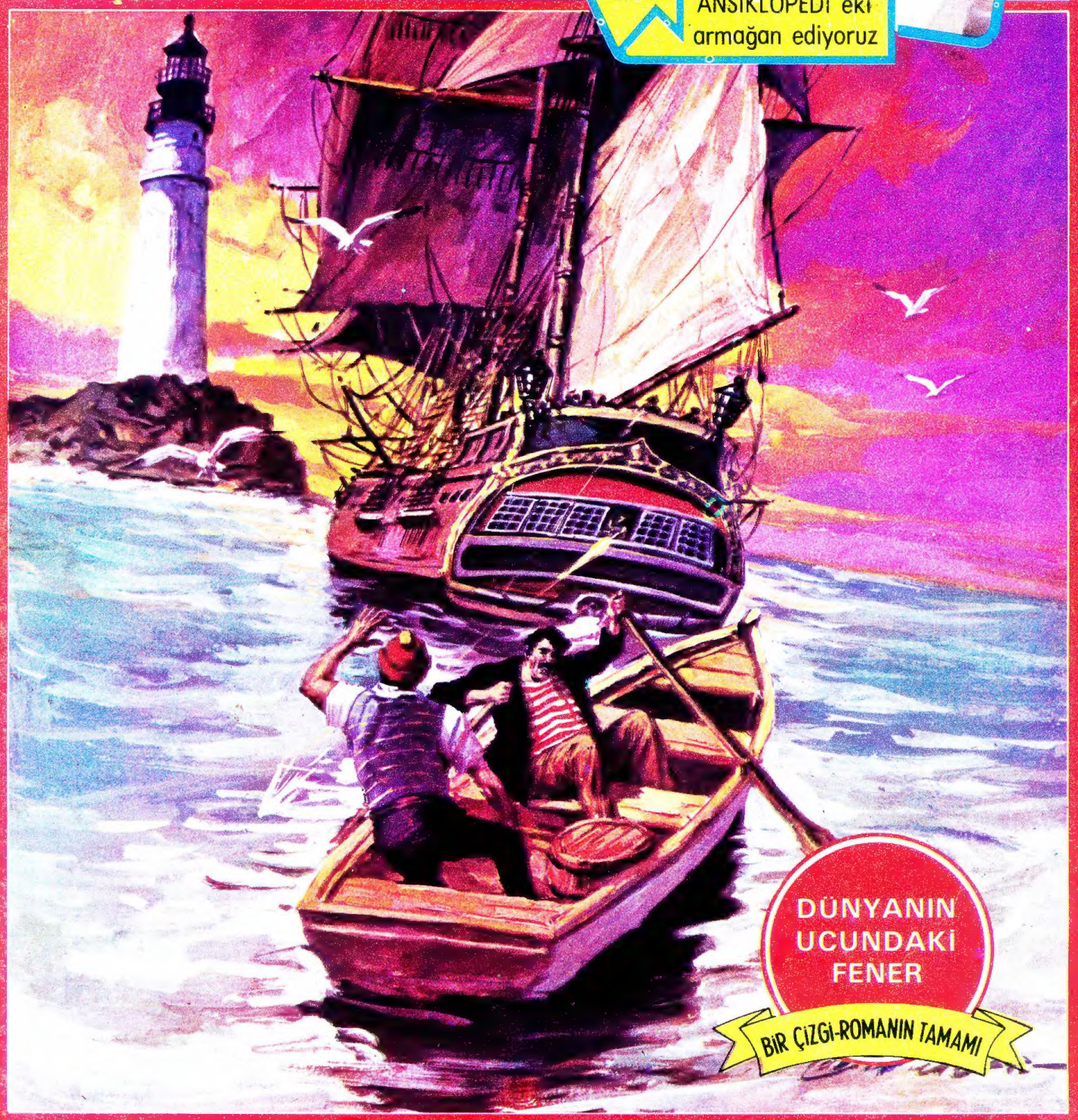

DÜNYANIN UCUNDAKİ FENER

BİR ÇİZGİ-ROMANIN TAMAMI

KAPTAN VE ÇOCUKLARI

JOE MUSIAL

GÜLLER KIRMIZIDIR, PAPATYA SARI... MENEKŞE ALIMLIDIR LEYLAK İSE UYUMLUDUR...

ŞİMDİ DE ŞİİR OKUMAYA MERAK SARDI...

BUNA DAYANAMAM İŞTE!

ŞİİR VE ÇİÇEK ÖYLE Mİ? HIIMMMM!

MERDİVENDEN ÇIKARKEN, BATTI ELİME BİR DİKEN...

ÇOK İYİ BİR FİKRİM VAR! BENİ İZLE...

ÇABUK OL... BU KEZ DE BİZ ONLARI ATLATALIM...

EVET...

ŞÖYLE ÇAKTIRMADAN ÖNÜNE ATTIK MI TAMAM...

NEEE! ÇİÇEKLERİM...

ONA ÇİÇEKLERİMİ YİYEBİLECEĞİNİ KİM SÖYLEDİ.. ŞİMDİ GÖRÜRSÜN SEN...

YAVAŞ OL ANNE.. ÇOK DUYGULU BİR HAYVANDIR O... ALINABİLİR..

ŞU OKLAVAYI BAŞINA YİYİNCE ÇİÇEKLERİMİ YEMENİN NE DEMEK OLDUĞUNU ANLAR!

GZOB

ONK

İŞTE... BİR TAŞLA İKİ KUŞ VURMAK DİYE BUNA DERLER!

AYV!

11-19

MUSIAL

PUF-PUF

BİZDEN SİZE

BU SAYIYLA yeni bir cilde başlıyoruz, sevgili okurlarımız... Yeni dizilerle... Bu dizilerden biri, 51. sayfamızda göreceğiniz "Gezi Notları"... Yazarını hemen tanıyacaksınız: Mücap Ofluoğlu... Sanatçının altı şiirini yayımlamıştık dergimizde... Sanırız, televizyondan da anımsayacaksınız onu. Ayrıca, bir çok dizide de sesini dinliyorsunuz. Ofluoğlu, aynı zamanda değerli bir tiyatro oyuncusu... Geçenlerde Londra'ya ve Paris'e gitti. Gezi notlarını sizler için derledi. Pek sevdiğimiz bu yazı dizisini sizin de eğlenerek, eğlenirken de bir şeyler öğrenerek okuyacağınıza inanıyoruz. Yanda, Mücap Ofluoğlu'nun bu gezide, Londra'nın ünlü saati Big Ben'in önünde çekilmiş bir fotoğrafını sunuyoruz.

HALİT KIVANÇ'ı da hepiniz tanıyorsunuz. O da uzun bir süre bizimle olacak... Daha doğrusu, "Halit Kıvanç Sizlerle" olacak. 9. sayfadaki yazısını okuduktan sonra, sanırız hemen kaleme sarılacak, Halit Kıvanç'a sormak istediklerinizi yazıp bize göndereceksiniz. Çok yönlü değerli ağabeyiniz, her konudaki sorularınızı yanıtlayacak... Kendine özgü o güzel mi güzel, tatlı mı tatlı anlatımıyla... Halit Kıvanç'ı sayfalarımızda görmekten büyük mutluluk duyuyoruz.

TAŞKIN AMCA, kısa süren bir ayrılıktan sonra yine aramıza döndü. Adından da anlayacağınız gibi, bu köşeyi, kitaplarını okuduğunuz Mümtaz Zeki Taşkın hazırlıyor. Cenk'in serüvenlerini sizler kadar biz de merakla bekliyoruz.

SEVİMLİ kovboyumuz Larry Yuma'yı özlemiştik doğrusu. Yeni serüvenleri geldi. Bu sayıda onları yayımlamaya başlıyoruz. Bakalım Larry Yuma kötüleri nasıl dize getirecek yine?..

MEHMET'İN ÇEVRESİ, biraz değişik bir biçim aldı. Adı da "Mehmet'in Çevre Dosyası" olarak değişti. İlgiyle okuduğunuzu sandığımız bu diziden yararlandığınızı umuyoruz. Çevremizi büyük titizlikle korumamız gerek. Bunun nedenlerini Atila Alpöge ile Devrim Alpöge öyle güzel anlatıyorlar ki... Yine çevre sorunlarıyla ilgili bir dizimiz de 54. sayfamızda bulacağınız "Doğayı Koruyalım"... Bu diziyi de dikkatle okumanızı öğütlüyoruz... "Kirpi Çocuk" ile "Tele Yunus" dizilerini de sürdürüyoruz... Haftaya buluşmak üzere, hepinize güzel günler, başarılı çalışmalar dileriz...

İÇ SAYFALARDA

Uzay Çocukları 4
İlkbahar Geldi 8
Halit Kıvanç Sizlerle 9
Tele Yunus 10
Test 12
Sözcükler Arasında 14
Tarihte Bu hafta 15
Pıtırcık'ın Serüvenleri 16
Kirpi Çocuk 17
Mehmet'in Çevresi 18
Dünyanın Ucundaki... 19
Gezi Notları 51
Bizim Ali 52
Avrupa Çocuk Dergileri 53
Doğayı Koruyalım 54
TV — Sinema 56
Taşkın Amca 57
Pul Köşesi 57
Larry Yuma 58
Bilmece - Bulmaca 62
Mektup Arkadaşı 64
Yanıtlar 64
Okurdan Okura 65
Hayvanlar Ansiklopedisi 66

Milliyet ÇOCUK DERGİSİ

Pazartesi günleri yayımlanır

1979 / Sayı 11

12 Mart 1979

Sahibi: Milliyet Gazetecilik A.Ş. adına ERCÜMENT KARACAN

Genel Yayın Müdürü: ABDİ İPEKÇİ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: ÜLKÜ TAMER

Teknik Yönetmen: EDİP ALŞAR

Milliyet Yayın A.Ş. tarafından hazırlanmış Milliyet Ofset Tesislerinde basılmıştır.

Adres: Milliyet Çocuk Dergisi, Milliyet Yayınları, Cağaloğlu, İstanbul

Abone koşulları: 1 yıl: 338 TL — 6 ay: 169 TL
Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir.
Kıbrıs için satış fiatı: 12.50 TL.

OKURUN SESİ

İnsanların öyle günleri, milletlerin öyle çağları var ki barış dillerde gezer, umut yalnızca ağızlarda dolaşır. Yine o insanlar arasında bazıları vardır ki toplumu böyle zamanlarda barışa, dostluğa çağırır. İnsanlara, küçüklerine, gençlerine barışın, özgürlüğün, mutluluğun yolunu gösterirler.

Bizlere, kaba kuvvetin geçerli olmadığı şu çağda özgür düşüncenin insanları uygarlığa, barışa götüreceğini söyler ve bu yolda savaşırlar. İşte Abdi İpekçi ağabeyimiz de böyle bir kişiydi. Onda özgürlüğün tüm unsurlarını gördük. O'nun düşünceleri bizlere ışık olurdu.

Ve siz, ve biz gençlik yine bizim olan bu ışığı söndürdük. Bizim olan özgür düşünceyi çürüttük. Dahası bize uzanan dost iki eli bir daha bizlere uzatmaması için tutsak ettik. Daha ne yapabilirler? Abdi İpekçi ağabeyimizi öldürdüler. Öldürdüklerini sanıyorlar...

O yaşıyor. Abdi İpekçi ağabeyimiz yüreklerimizde yaşıyacak ve O'na kurşun sıkan eller kırılacak. Hepimize, "Milliyet Çocuk Dergisi"ne geçmiş olsun. ABDİ İPEKÇİ AĞABEY DÜŞÜNCELERİNLE ARAMIZDA YAŞIYORSUN, SONSUZCA YAŞIYACAKSIN!..

RIDVAN YURTSEVEN (Çanakkale)

UZAY ÇOCUKLARI ÇILGIN BİLGİN

UZAYIN DERİNLİKLERİNDE, SAYISIZ GÜNEŞLERDEN BİRİNİN ÇEVRESİNDE, ÜZERİNDEKİ CANLILARIN MUTLULUKLA YAŞADIĞI BİR BİR GEZEGEN...

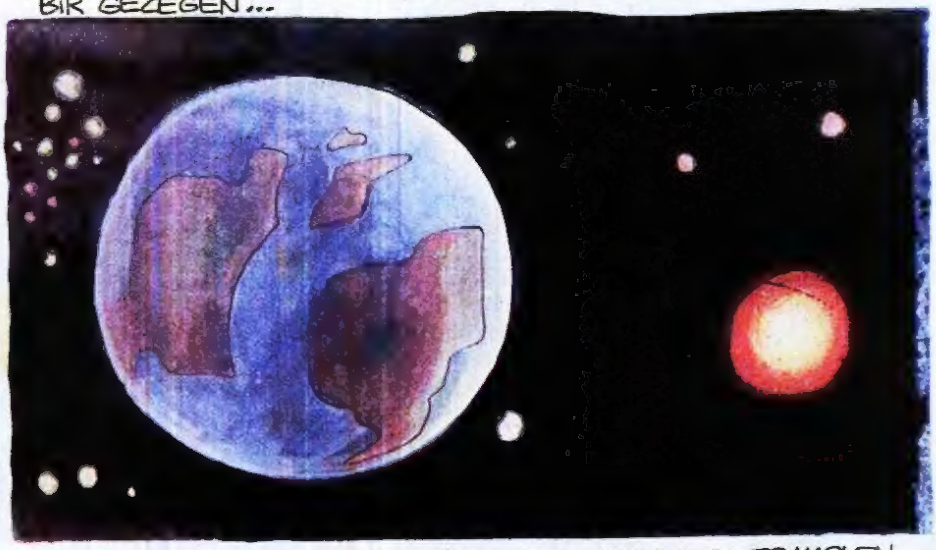

GÜNAYDIN BAYAN ÇİÇEK.. KAHVALTINIZI YATAKTA MI, YAPACAKSINIZ, BAHÇEDE Mİ?

GÜNAYDIN ROBOT 582.. ÖNCE BİR BANYO YAPAYIM..

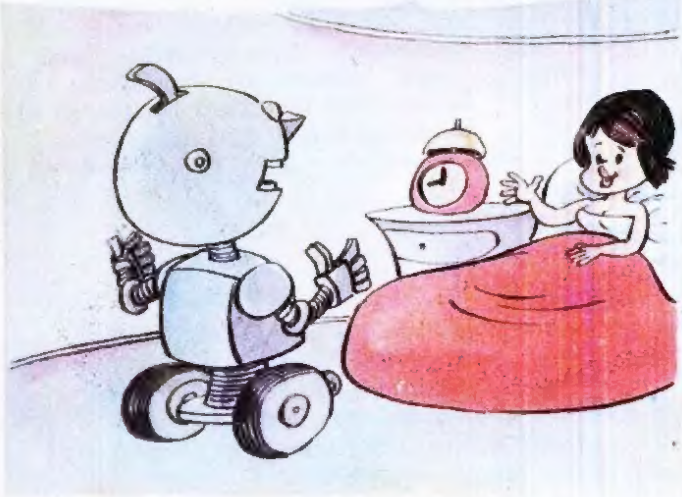

ÖYLEYSE DÜĞMEYE BASAYIM DA TRAMPLEN ÇIKSIN...

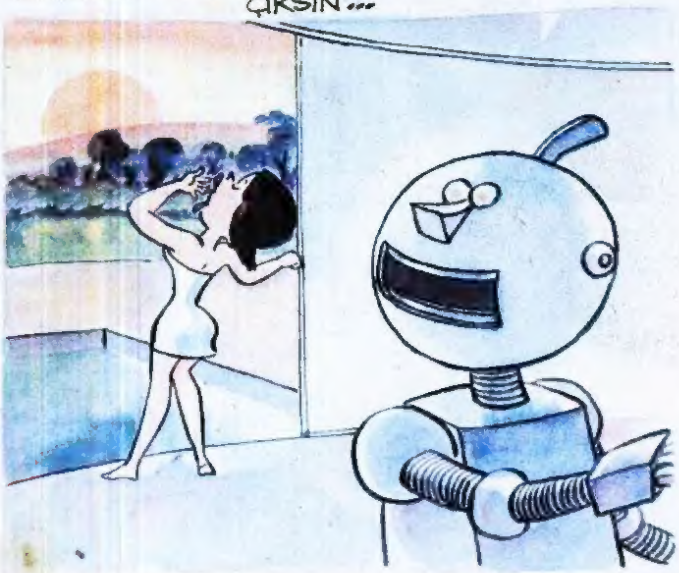

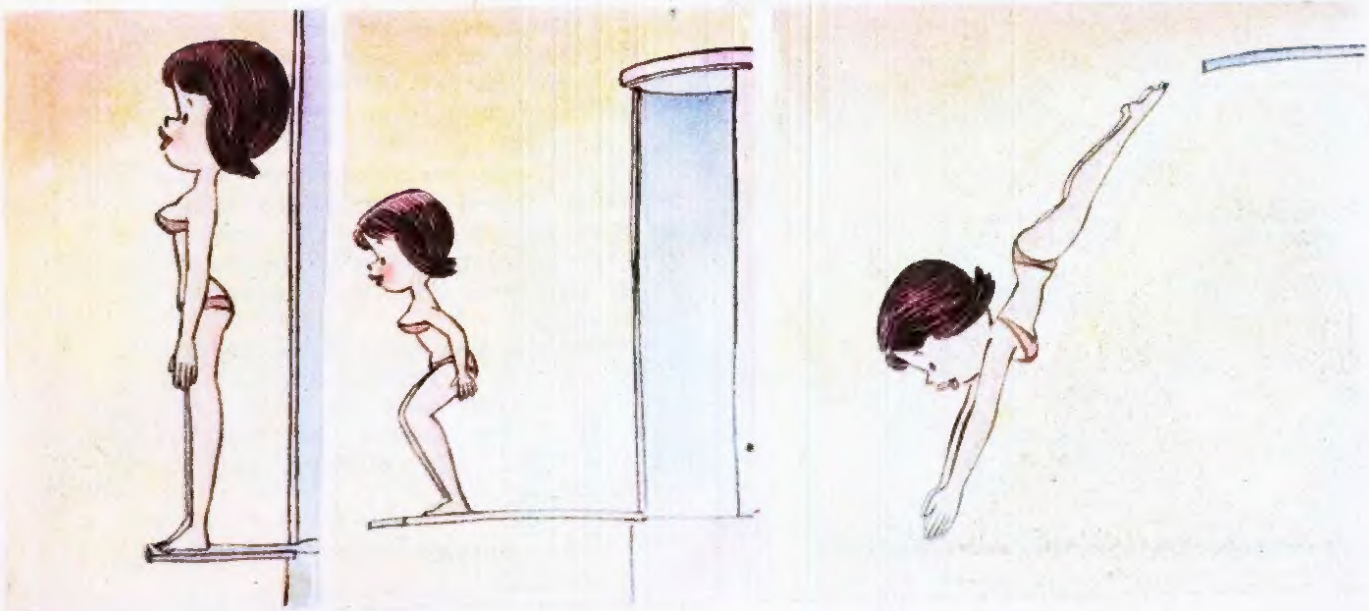

GÜNAYDIN ANNE GÜNAYDIN BABA

GÜNAYDIN SEVGİLİ YAVRUM. HEMEN KURULAN DA KAHVALTIMIZI YAPALIM ...

BU GÜN NE YAPMAYI DÜŞÜNÜYORSUN KIZIM?

YEMEKTEN SONRA ÇİÇEK TOPLAYACAĞIM.. ÖĞLEDEN SONRA RESİM YAPACAĞIM.. AKŞAM ARKADAŞLARLA TOPLANIP KONSER VERECEĞİZ...

UZAYDA BİZİMKİ KADAR MUTLU BİR GEZEGEN DAHA VAR MIDIR ACABA ?

EVET BÜTÜN ZOR İŞLERİ ROBOTLAR YAPIYOR.. BİZLER YALNIZCA BİLİM VE SANATLA UĞRAŞIYORUZ.

GEZEGENİMİZDE BİLİM ÖYLESİNE İLERLEDİ Kİ YENİ BİR BULUŞ YAPMAK ÇOK GÜÇ ...

DOĞRU BİZDEN ÖNCEKİ KUŞAKLAR TÜM SORUNLARIMIZI ÇÖZMÜŞLER ...

BULDUM ! BULDUM !

EVREKA , EVREKA .. BULDUUM !

ÖZÜR DİLERİM SİZİ ISLATTIM !...

KAHVALTIMIZI BERBAT ETTİNİZ...

SİZİ RAHATSIZ ETMEK İSTEMEZDİM .. NE YAPTIMSA BİLİM ADINA YAPTIM...

SAYIN ÇILGIN BİLGİN GENE NE YARARSIZ BİR BULUŞ YAPTINIZ ACABA ?

BULUŞLARINIZIN YARARSIZ OLMASI ÖNEMLİ DEĞİL, AMA BAZI BULUŞLARINIZ ZARARLI OLUYOR.. YENİ BULUŞUNUZ NEDİR?

OH ! BENİ ANLAMIYORLAR..GÖRDÜNÜZ. DAHA ŞİMDİ GÖRDÜNÜZ BULUŞUMU !

HAVADAN UÇARAK HAVUZA DALDINIZ...

İŞTE YENİ BULUŞUM BU.. BULUNDUĞUNUZ YERDEN, İSTEDİĞİNİZ HAVUZU NİŞANLAYIP ATLAYABİLİYORSUNUZ !...

YARARI NE BUNUN ?

YÜRÜMEYECEKSİNİZ. DİLEDİĞİNİZ ANDA DİLEDİĞİNİZ HAVUZA DALABİLİRSİNİZ...

ZARARINI DA DÜŞÜNDÜNÜZ MÜ ?..

KİME NE ZARARI VAR BU BULUŞUN ?...

BİRAZ ÖNCE ORADA KIZIM YÜZÜYORDU. YA ÜSTÜNE DÜŞSEYDİNİZ.

OH BUNU DÜŞÜNEMEDİM. İZNİNİZLE GİDEVİM..

BU BULUŞUMU UNUTMAK GEREKİYOR. YENİ BİR ŞEYLER BULMALIYIM !...

BİZLERİ SEVİYORSANIZ, YENİ BİR ŞEYLER DÜŞÜNMEYİNİZ. BULUŞLARINIZ HEP BAŞIMIZI DERDE SOKUYOR...

DEVAM EDECEK

ÖYKÜ

FATMA ORAN

İLKBAHAR GELDİ

Kış mevsiminin bitmediği, benim de dördüncü sınıfa gittiğim yıl... Paltolar, yağmurluklar, bereler, atkılar geçerliğini koruyor hâlâ... Eller de soğukluğunu... Sabahları, kaleme sarılıp yazmaya başlamadan önce hepimiz, bir süre için iki avucumuzu birbirine sürterek ısınma hareketleri yapma zorunluğunu duyuyoruz...

Ama yepyeni bir şey var bugün. Devinen bir şey. Oysa dün yoktu. Hepimizde bir heyecan, bir pırıltı, bir yerinde duramama...

Örneğin Sinan... Sınıfımızın en düzenli, çalışkan ve uslu öğrencilerinden biri... Sıra arkadaşı gevezelik yapma isteğine kapıldığı zaman onu dirseğiyle dürterek uyaracak denli uslu bir çocuk... Ama bugün gülüyor. İkide bir pencereden yana bakıyor. Sanki bir şey bekliyor gibi... Öğretmenimiz kendisine seslendiği halde duymuyor...

Ben de kıpır kıpırım. Aslında her zaman böyleyimdir ama, bugün alışılagelmişin dışına çıkacak ölçüde ileri gidiyorum. İkide bir kalkıyor, avucumda evire çevire top haline getirdiğim bir kâğıdı pencere yakınındaki çöp kutusuna atıp yerime oturuyorum. Bir kaç kez yineliyorum bunu...

Çöp kutusu bugün salgın bir hastalık halinde.. Kısa sürede arkadaşlarımın çoğuna bulaşıyor. Daha biri oturmadan, bir başkası yerinden fırlıyor.

Ve bütün gözler avluya bakan pencerede...

Bugün imlâ dersimiz var. Hepimizde bir heyecan... Ama dersten ötürü değil... Heyecandan kalemlerin ucu kırılıyor, kâğıtların şurasına burasına mürekkep saçılıyor.. Öğretmenimiz, "Heey, çocuklar... Hepinize söylüyorum. Ne oluyor size bugün? Nedir bu haliniz?" diye bize çıkışıyor.

Öteki günler gibi bir gündeyiz. Yeniliğe, değişikliğe benzer hiç bir şey yok görünürde. Pencereden gökyüzünün bir parçası görünüyor. Ve her zamanki ağacın dalları. Çırılçıplak ve kahverengi. Ama hepimizin gözleri bu dallarda...

Öğretmenimiz pencereyi açıp aşağı bakıyor. Bir tek kişi bile yok. Bir iki yerde su birikintileri. Boyası kararmaya yüz tutmuş duvarlar. Birbirinin aynı bir sürü pencere. Hiç değişmeyen ayrıntılar bunlar... Kısacası yeni bir şey yok ortalık yerde....

Bir sevinç başgöstermiş oysa hepimizde. Gözlerimizden, yüzümüzden belli. Sanki, aşağıdan, avludan biri gelecek, pencerenin camını tıklatacak... Öylesine bir sevinç işte...

Belli ki öğretmenimiz de, "Çocukların iyediyle beklediği nedir?" diye düşünüyor... Bu arada hareket ve uğultu biraz daha artıyor. Öğretmenimiz sesini biraz yükseltiyor, bana bakarken de kaşlarını biraz daa çatıyor...

"Kâğıdın sağ üst köşesine tarih attınız mı çocuklar? Tam ortaya 'imlâ' diye yazın... Başlıyoruz."

Bir kitap alıyor eline, sayfalarını karıştırıyor, karıştırıyor, kitabı kapatıyor ve ansızın pencereye bakıyor.

"Yazın çocuklar," diyor. "Sınıfımızın Penceresi," diye de ekliyor ardından... Sonra biraz duraksıyor. Bu ara, Sinan yüzüme bakıp gülümsüyor. Ben de karşılık veriyorum.

Öğretmenimiz yazdırmayı sürdürüyor..

".... Kış henüz bitmiş sayılmaz. Geçen yıl bugünlerde dallar çoktan tomurcuklanmıştı. Oysa bu yıl ilkbaharın gecikeceği anlaşılıyor. İlkbahar şimdilik uzaklarda.. İki nokta. Koydunuz mu iki noktayı? Çiçek açmış bir tek ağaca, yeşermiş bir tek yaprağa raslayamazsınız."

"Öğretmenim..."

Söz isteyen Sinan. Ayağa kalkıyor...

"Efendim?.."

"Biraz dışarı çıkabilir miyim?"

"Söylediklerimi yazıp bitirdin mi?"

"Hayır."

"Bitirdikten sonra çıkabilirsin."

Yerine oturuyor Sinan... Küskün, kırgın.

Öğretmenimiz pişman... "Haydi çık," diye mırıldanıyor Sinan'dan yana dönerek...

Sinan, sınıftan çıkıyor...

"Bu kadarla kesebilirsiniz çocuklar. Şimdi yanlışlara bakalım."

Öğretmenimiz kırık not yağdırıyor hepimize. Yaramazlığımızın hıncını alırcasına...

Ağlıyorum. Defterimi kaplayan kırmızı parlak kâğıda damlıyor gözyaşlarım. Islanan yerler buruşuyor, oralardaki kırmızılık da pembeye dönüşüyor.

●

Sinan çıkalı epey oldu, hâlâ dönmedi. Daha fazla dayanamayan öğretmen, ar-

YAZAR

Fatma Oran, 1953 yılında İstanbul'da doğdu. İlkokulu Bakırköy'de bitirdikten sonra, Üsküdar'da Moran Lisesi'nde okudu. Yazmaya lise sıralarında başladı. 16 yaşındanberi öykü ve şiirleri çeşitli sanat dergilerinde yayınlanan Fatma Oran, bunların dışında, sinemada senaryo öyküleri yazmakta ve yönetmen yardımcılığı yapmaktadır...

kadaşlardan ikisini görevlendiriyor. Sinan'ı bulup getirecekler. Ama bulamadan dönüyorlar...

Acaba ne yapsam, ne etsem diye bocalarken ani bir kararla kapıya doğru yöneliyor Öğretmen... Sinan'ı arayacak...

Koridorda sinirli sinirli hademeye bağırıyor. Oysa kimseyi bir kerecik olsun terslediği görülmemiştir...

Olay biraz sonra okulun her yanında duyulacak. Öğretmenler koşuşacaklar. Fısıltılar, yorumlar birbirini izleyecek...

Müdür, bizim sınıfın kapısını açıp, şöyle bir bakıyor. Heyecanlı ve sinirli... Hepimizi gözden geçiriyor. Sonra birden beni gösteriyor parmağıyla...

"Sinan'ın nereye gittiğini biliyor musun sen?"

Susmanın bir yararı yok..

"Evet efendim," diyorum." Avluya..."

Ben önde, müdür arkada.. Onun bana yetişmesi hiç de kolay değil. Ben avluya çoktan vardım... Çevreye bakınıyor ve Sinan'ı görüyorum. Sessiz ve sevimli bir görünüşü var. Tüm dikkatini gözlerinde toplamış, bir yere bakıyor. Heykel gibi hareketsiz...

Yaklaşıyorum.. O hâlâ bakıyor.

Derken öğretmenimiz de geliyor müdürle birlikte...

Sinan, bizi görünce eğiliyor, baktığı şeyi okşuyor. Bu şey, bir saksının içinde açılıp saçılmış yemyeşil bir bitki. Üstelik tomurcukları da var.

Sinan, bitkiyi okşarken, usulca başını kaldırıp öğretmenimize bakıyor. Bakarken gözlerinin içi gülüyor..

"Hani, ilkbahar gecikecek diyordunuz, öğretmenim?"

Öğretmenimiz, şaşkın şaşkın Sinan'a bakan müdüre olayı anlatıyor, sonra hep birlikte sınıfa dönüyoruz.

Öğretmenimiz, "Fatma," diyor, "avludaki bitkiden haberin var mıydı senin?"

"Yalnız benim değil, hepimizin haberi vardı öğretmenim. Bu sabah sınıfa girmeden önce gördük. Şimdi de sıra, ağacın tomurcuklarında artık, diyorduk. Üstelik, ilk tomurcuğu gören, bir kitap kazanacak..."

Öğretmenimiz, ısrarla pencereye bakmamızın nedenini anlıyor böylece. Sevincimizi paylaşıyor.

Bu arada, 3–B'nin öğretmeni, merakını yenememiş olacak ki, kapıyı aralayıp, başını uzatıyor.

"Ne oldu.. Sorun çözümlendi mi?"

"Geldi efendim," diye atılıyor Sinan.

"Kim?"

"İlkbahar..."

Sinan'ın bu yanıtına hep birlikte katılırcasına gülüyoruz.. 3–B'nin öğretmeni, boynundaki yün atkıyı burnuna doğru biraz daha çekiştirirken, "Ah, şu çocuklar..." diye söylenerek uzaklaşıyor... "Ah... ah, şu çocuklar..."

HALİT KIVANÇ

SİZLERLE

MERHABA ARKADAŞLAR...

Yoo, bana "Hoş geldin" demeye kalkışmayın hiç!.. Aranıza gelişim hoş olmasına hoş da... Yeni değil... Sizlerin bilmeyeceği, bilemeyeceği kadar eski yıllarda çocuklarla ilgili o kadar çok uğraşım oldu ki... Örneğin "Milliyet" gazetesinde "Çocuk Köşesi"nde yazılar yazdım uzun süre... Radyoda ve televizyonda çeşitli çocuk programlarında görev üstlendim. Mikrofonda ve ekranda çocuk yarışmalarında sunuculuk yaptım. Çocuklar için gülmece kitabı derledim. Bazı çocuk dergilerinde yazılarım yayımlandı. Tabii radyoda ve televizyonda sunduğum programları, onların yanısıra futbol maçlarındaki naklen yayınları da izliyorsunuz. Kısaca, sizlerle yeni tanışmıyorum. Dostluğumuz eskilere dayanıyor. Sizden önceki çocuklardan bugüne, sizlere gelinceyedek aranızda olduğumu belirlemek istiyorum.

Sevdiğim dost, saydığım meslekdaş Ülkü Tamer'le söyleşiyorduk bir süre önce... "Milliyet Çocuk Dergisi"ne konuk olmamı önerdi. "Ama," dedim, "ben öyle konuklardanım ki... Bir gelirsem kolay kolay gitmem... Gece yatısına da kalırım. Belki yerimi beğenir, yerleşirim de..."

"Başımızın üstünde yerin var," demez mi! Ben de onun dediklerini "Baş üstüne" karşıladım. Böylece geldim karşınıza...

NELER mi yapacağım bu köşede? İsterseniz maç anlatırım, isterseniz fıkra... Gerektiğinde öğüt veririm. Gerektiğinde sizden fikir sorarım. Merak ettiklerinizi, dilimin döndüğünce, kafamın erdiğince yanıtlamaya çalışırım. Hele içinde yaşadığım çevreyle, olaylarla ilgili sorular yöneltirseniz, sizleri aydınlatmam daha kolay olur. Bir başlayalım, arkası gelir kendiliğinden... Ne demiş bir büyük kişi: "Başlamak, yarı bitirmektir."

SİZE, soracağınız sorular için örnek vermiyorum. İçinizden neler doğacağını görmek, öğrenmek istiyorum. Benden yana meraklanmayın!.. Nasılsa bir yanıt bulurum her sorunuza... Siz de öyle yapmıyor musunuz okulda:

— Söyle bakalım 282 Önder!.. Napoleon, Fransa tahtına çıkınca ne yaptı?

— Oturdu, öğretmenim...

HAYDİ bakalım, haftaya yeniden buluşuncaya kadar... En iyi dilekler hepinize...

TELE YUNUS

ÜLKÜ TAMER

BİR KONU BİR KONUK

BU YIL "Uluslararası Çocuk Yılı"ymış. Dünyanın her yanında törenler, şenlikler yapılıyormuş. Bizde de çocuğa büyük önem veriliyormuş; ilgi gösteriliyormuş. Öyle diyorlar...

Sağolasın TRT!.. Televizyonumuz da bize büyük önem veriyor, ilgi gösteriyor... Baksanıza, Çocuk Yılı'nı nasıl kutluyor!.. Herhalde dünyanın hiç bir televizyonu çocuklara yönelik bu kadar çok, bu kadar güzel, bu kadar etkili yayın yapmıyordur... Eee, benim televizyonum iyidir... Bir kere, sık sık çocuk resimleri getiriyor ekrana... Sonra, büyükleri toplayıp bizim için bol bol konuşturuyor... Daha ne olsun, Çocuk Yılı bundan güzel kutlanır mı?

Ah, şu Birleşmiş Milletler gelecek yıllardan birini "Uluslararası Büyük Yılı" yapsa da televizyona biz çıkıp konuşsak...

Tüh... Jülide ablanın hakkını yedim galiba... Gerçi o da bu konuda büyüklerle bir program yaptı ama, yılın ilk "Bir Konu Bir Konuk" programında çocukları konuşturdu.

Önce bizler için yazılmış bir Norveç şiiri okudu. Sonra, Ankara Yenidoğan İlkokulu'nda bazı öğrencilerin Çocuk Yılı konusundaki düşüncelerini bize iletti.

İşte öğrencilerin söylediklerinden seçmeler:

"Biz de bu yılı duyduk, fakat maddi olanaklarımız olmadığından biz bu programa katılamıyoruz."

"Bu yıl arasında bize de bazı resim ve yazılar geldi, fakat bizim maddi olanaklarımız olmadığı için bu yarışmaya katılamadık."

"Bu yıl içinde bazı okullarda resimler, yazılar düzenlenmiştir, fakat bunlar bize geldi, bizim maddi olanağımız olmadığı için bunları yayımlayamadık."

Bu cümleleri işitince, "maddi olanak"ın ne olduğunu düşündüm. "Maddi olanak", "para" herhalde... Bu okulun öğrencileri de paraları olmadığı için bazı çalışmalara katılamıyorlar... Ah, Jülide Gülizar abla, sorsana bir kaç soru...

Hayır... Jülide abla, kolejli bir çocukla konuştu. Biz de Hakan kardeşimizin düşüncelerini öğrendik. Daha doğrusu, Hakan kardeşimizin değil de, Jülide ablamızın düşüncelerini öğrendik. Bakın, aralarındaki konuşmadan bir bölüm şöyle:

Jülide abla: "Çocuk yani üretim aracı olarak kullanılıyor diyorsun..."

Hakan: "Evet."

Jülide abla: "İlerde de, ilerisi için de bir yatırım mı demek istiyorsun?"

Hakan: "Evet."

Jülide abla: "Anneye babaya yardım etsin diye okutuluyor..."

Hakan: "Evet."

Jülide abla: "Kız çocukları, erkek çocukları bakımından bir ayrım gözetiliyor herhalde, onu da gözlemlemişsindir..."

Hakan: "Tabii."

Galiba bu programın konuğu da Jülide abla...

HAKAN'LA konuşması bittikten sonra, Jülide abla, "Sayın seyirciler,"dedi, "şimdi karşıma bir konuk daha geliyor... Tele Yunus..."

Bana döndü:

"Önce seni tanıyalım, Tele Yunus..."

Kendimi ekranda, Jülide ablanın karşısında buluverdim.

"Benim adım Tele Yunus," dedim. "Aslında Yunus ama hep televizyon izlediğim için bana Tele Yunus diyorlar... İlkokula gidiyorum..."

"Peki, Tele Yunus, boş zamanlarını nasıl değerlendiriyorsun?"

"Boş zamanlarımı mı?"

"Kitap okuyarak, değil mi?"

"Hayır..."

"Sahi, söylemiştin, boş zamanlarında televizyon izliyorsun, değil mi?"

"Hayır..."

"Anladım, oyun oynuyorsun..."

Jülide abla bırakmıyor ki yanıt vereyim... Neyse, bir ara soluk almasından yararlanarak başladım konuşmaya:

"Benim boş zamanım olmaz," dedim. "Bazılarının 'boş zaman" dediği saatlerimi kitap okuyarak, televizyon izleyerek, oyun oynayarak değerlendiririm. Böylece boş zamanlarım dolar... Onun için benim boş zamanım yoktur, dolu zamanım vardır hep..."

"Yani sen demek istiyorsun ki, senin boş zamanın olmaz, çünkü boş zamanların kitap okumakla, televizyon izlemekle, oyun oynamakla dolduğu için dolu zamandır... Bunu mu demek istiyorsun?"

"Evet," dedim. Böylece televizyonda da biraz zaman doldurmuş olduk.

"Uluslararası Çocuk Yılı için ne düşünüyorsun, Tele Yunus?"

"Hiç bir şey bilmiyorum. Bize bu konuyu pek anlatan olmadı ki..."

"Uluslararası Çocuk Yılı dolayısıyla büyükler, çeşitli devletlerin yöneticileri sizler için bildiriler yayımladılar. Sizler için mutlu bir dünya dilediler. Bildirilerini bu cümleyle bitirdiler. Sence mutlu bir dünya nasıl olmalı?"

"Bir kere o bildirilerden haberim

yok," dedim. "Herhalde büyükler okumuşlardır. Bize okuyan da, okutan da olmadı... Zaten bir çok büyük, bizim için konuşmaktan bizim için bir şey yapmaya vakit bulamıyor... Mutlu bir dünyaya gelince..."

"Sence mutlu bir dünya, herkesin barış içinde yaşadığı bir dünya olmalı, değil mi? Çocukların eğitim görebildiği bir dünya olmalı, değil mi? Sağlıklı büyüyebildiği bir dünya, değil mi? Bütün olanaklardan yararlanabildiği, değil mi? Sevgi, saygı dolu bir dünya, değil mi?"

Jülide ablayı pek seviyorum doğrusu... Beni hiç yormuyor. Hem soruyor, hem yanıtlıyor... Keşke bizim öğretmen de böyle olsa...

Jülide abla sorularını sürdürdü:

"Herkesin barış içinde yaşadığı bir dünya dedin, Tele Yunus..."

Ben demedim ama zararı yok...

"... Sence barış nedir?"

"Bence barış..."

"... Sence barış, savaşın tam karşıtıdır, değil mi? Barış içinde bir dünya, herkesin mutlu yaşadığı bir dünyadır, değil mi?"

Ne diyeyim? "Evet," dedim.

"Peki, Tele Yunus, anne babalar için ne düşünüyorsun?"

"Anne babalar..."

"Sence onları da eğitmeli mi?"

"Bana kalırsa..."

"Onlar ne kadar eğitilirse, sizleri de o kadar eğitirler, değil mi?"

"Eğitim..."

"Teşekkür ederim, Tele Yunus... Demek sen de bu düşüncedesin... Şimdi başka bir soru: Siz çocuklar, büyüklerden ne bekliyorsunuz?"

"Biz, büyüklerden..."

"Sevgi, ilgi, bilgi bekliyorsunuz, değil mi?"

"Ben bir de silgi bekliyorum."

"Anlamadım..."

"Babama kaç kere söyledim, silgim bitti diye... Hâlâ bana silgi alacak..."

"Peki, Tele Yunus, büyükler sizlerden ne bekliyor acaba? Söz gelimi, anneleriniz sizlerden ne bekliyor?"

"Başka çocukları bilmem ama benim annem her gün iki ekmek bekler. Okuldan dönerken bakkala uğrar alırım..."

"Onlar da sizlerden saygı bekliyorlar demek istiyorsun."

"Tabii, saygı da bekliyorlar. Ben annemi de, babamı da çok sayarım."

"İşte bu çok ilginç... Neden sayarsın, Tele Yunus?"

"Beni adam yerine koyarlar da ondan. Beni çok severler. Benimle büyükmüşüm gibi konuşur, tartışırlar..."

"... Diyorsun."

"Evet, diyorum."

"Tele Yunus, biz yarınları size bırakacağız. Acaba yarınlar için size güvenebilir miyiz? Ne kadar güvenebiliriz?"

"Biz size ne kadar güveniyorsak, siz de bize o kadar güvenebilirsiniz."

" Size güvenmemiz için size şimdiden eğitim olanakları vermemiz gerekli diyorsun, değil mi? Peki, Tele Yunus, Uluslararası Çocuk Yılı için senin önerilerin nelerdir?"

"Benim önerilerim..."

"Sizin için bol bol yayın yapılmalı, değil mi? Sizinle ilgilenmeli, değil mi? Size oyun parkları, bahçeler kurmalı, değil mi? Size eğitici, eğlendirici filmler gösterilmeli, değil mi?.. Biraz çabuk ol, Tele Yunus, süremiz dolmak üzere... Dilediğiniz konuda öğrenim yapabilmeniz sağlanmalı, değil mi?"

"Evet."

Jülide abla, eline bir kâğıt alarak, "Sayın seyirciler, şimdi size 'Çocuk ve Çocuk Yılı' adlı bir şiir okumak istiyorum," dedi. Sonra beş dakika kadar şiir okudu.

Şiiri bitirince bana döndü:

"Çok teşekkür ederim, Tele Yunus... Bize düşüncelerini, görüşlerini ilettin..."

Sonra da programı kapadı.

ASLINDA Jülide ablayı pek severim ben. Ama ne demişler, insan sevdiğini yerden yere vururmuş... Bakın, TRT'ye bir şey diyor muyum hiç; onu yerden yere vuruyor muyum?

Vurmaya da hiç hakkım yok zaten. Bize o kadar önem veriyor ki... "Uluslararası Çocuk Yılı" diye değil... TRT her zaman önem verir bize... Bu yıl "Uluslararası Çocuk Yılı" değil de "Uluslararası İskemle Yılı" olsaydı yine bu kadar önem verirdi...

FEN VE TABİAT

ELEKTRİK

1. Elektriği kendi içlerinde tutmayan, ileten maddelere genel olarak ne ad verilir?
   (a) Yalıtkan.
   (b) İletken.
   (c) Metal.
   (d) Mıknatıs.

2. Aşağıdaki maddelerden hangisi yalıtkan değildir?
   (a) Tahta.
   (b) Cam.
   (c) Bakır tel.
   (d) Lâstik.

3. Atomlarda kaç cins elektrik vardır?
   (a) Bir.
   (b) İki.
   (c) Üç.
   (d) Dört.

4. Atomlarda çekirdeğin gücü ile elektronların gücü ne orandadır?
   (a) Eşittir.
   (b) Çekirdeğin gücü fazladır.
   (c) Elektronların gücü fazladır.
   (d) Atoma göre, bazen çekirdeğin, bazen elektronların gücü fazladır.

5. Durgun elektrik nedir?
   (a) 110 voltun altında bulunan elektriktir.
   (b) 110 voltun üstünde bulunan elektriktir.
   (c) Barajlarda oluşan elektriktir.
   (d) Sürtünmeden oluşan elektriktir.

6. Atom enerjisine bir ad daha verilir. Bu ad nedir?
   (a) Nükleer enerji.
   (b) Radyal enerji.
   (c) Güç enerjisi.
   (d) Bilimsel enerji.

7. Bulutlardaki artı elektriğin eksi elektriği çekmesinden oluşan kıvılcıma ne ad verilir?
   (a) Şimşek.
   (b) Yıldırım.
   (c) Alev.
   (d) Paratoner.

8. Üreteç (jeneratör) nedir?
   (a) Elektronların akışıyla elektrik elde edilmesini sağlayan araçtır.
   (b) Elektrik akımını 24 saat süreyle tutan, iletmeyen araçtır.
   (c) Kimyasal değişmeyle elektrik elde edilmesini sağlayan araçtır.
   (d) İnsanları yıldırımın zararlarından korumak için yapılmış bir araçtır.

9. Artı kutupla eksi kutbun birbirine iletkenle bağlanmasından oluşan şeye ne denir?
   (a) Pil.
   (b) Aşınım.
   (c) Elektrik devresi.
   (d) Geçici dönem.

10. Elektromıknatıs nedir?
   (a) Elektrik akımından yararlanılarak yapılmış mıknatıstır.
   (b) At nalı biçimindeki mıknatıstır.
   (c) Çubuk biçimindeki mıknatısın öteki adıdır.
   (d) El fenerlerinin içinde bulunan mıknatıstır.

11. Elektrik ısısından yararlanmak üzere yapılan araçlarda, aşağıdaki noktalardan hangisi göz önünde bulundurulmalıdır?
   (a) İletkenin elektronları güç iletmesi ve sürtünmenin çok olması gerekir.
   (b) Hiç iletken kullanmamak, sadece yalıtkan kullanmak gerekir.
   (c) Elektron sayısının atom sayısından az olması gerekir.
   (d) Elektron sayısının atom sayısından çok olması gerekir.

MATEMATİK PROBLEMLERİ

SİLİNDİR/DAİRE

(1) Ali'lerin okulunun yanındaki parkta daire biçiminde bir havuz var. Bu havuzun yarıçapı 4.5 metre. Acaba bu havuzun çevresinin uzunluğu ne kadardır?

(2) Ayşe, kartondan bir silindir yaptı. Silindirin alt ve üst tabanlarının çapları 12'şer santimetreydi. Acaba iki tabanın toplam alanı kaç santimetre kare olur?

(3) Ali, kartondan kestiği daireyi Ayşe'ye vererek, çevresinin 47.1 santimetre olduğunu söyledi. Ayşe de bu bilgiye dayanarak dairenin yarıçapını buldu. Acaba dairenin yarıçapı kaç santimetreydi?

(4) Ayşe, kartondan kestiği daireyi Ali'ye verdi; alanının 78.5 santimetre kare olduğunu söyledi. Ali de bu bilgiye dayanarak dairenin çapını buldu. Acaba dairenin çapı kaç santimetreydi?

12. Bir mıknatısla bir tel bobin kullanarak elektrik akımı oluşturan ilk bilim adamı Faraday'dır. Bu buluşunu acaba hangi yılda gerçekleştirmiştir?

(a) 1588'de.
(b) 1672'de.
(c) 1791'de.
(d) 1835'de.

13. Bazı durumlarda, elektrik tehlikeli olabilir. Aşağıdaki cümlelerden üçü doğru, biri yanlıştır. Yanlış olan cümle hangisidir?

(a) Eliniz ıslakken elektrik anahtarlarına ve elektrikli araçlara dokunmayın.
(b) Elektrikli araçlar çalışırken onları ıslak kumaşla temizlemeyin.
(c) Sigorta atınca, onarmak için mutlaka madeni para ya da çok kalın tel kullanın.
(d) İşiniz bitince, kullandığınız elektrikli aracın fişini prizden çıkarın.

14. Aşağıda, bu konuda dört cümle daha var. Bu cümlelerden yanlış olan hangisidir?

(a) Elektrikli araçların üstünden bir şey alırken maşa gibi madeni şeyler kullanmayın.
(b) Uçurtma uçururken tel ya da ıslak ip kullanmayın.
(c) Çıplak tellere hiç bir zaman dokunmayın.
(d) Elektrik düğmesini çevirirken bastığınız yerin ıslak olmasına dikkat edin.

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

SOSYAL BİLGİLER

1—b 2—a 3—c 4—d 5—c
6—a 7—a 8—b 9—b 10—d
11—c 12—c 13—a 14—d 15—d
16—a 17—b 18—c 19—a 20—b

MATEMATİK

1 — 34 santimetre
2 — 3 metre
3 — 9 metre
4 — 90 lira

GENEL KÜLTÜR

1—a 2—c 3—a 4—d
5—b 6—c 7—a 8—c

GENEL KÜLTÜR

1. Dünyanın en uzun sıradağlarının uzunluğu yaklaşık 7200 kilometreyi bulmaktadır. Bu sıradağlar, aşağıdakilerden hangisidir?

(a) Tien-Şan Sıradağları.
(b) Kafkas Sıradağları.
(c) And Sıradağları.
(d) Apenin Sıradağları.

2. 1853—1890 yılları arasında yaşamış Hollandalı bir ressamdı. Daha çok doğa resimleri yaptı. Resim sanatının dünyadaki büyük ustalarından biridir. Bir çılgınlık anında kulağını kesti. Yaşamı, romanlara, filmlere ve operalara konu olan bu ressam, aşağıdakilerden hangisidir?

(a) Goya.
(b) Picasso.
(c) Gauguin.
(d) Van Gogh.

3. Güreş, en eski sporlardan biridir. Bu sporun, aşağı yukarı hangi yüzyılda yapılmaya başlandığını biliyor musunuz?

(a) İ.Ö. 24. yüzyılda.
(b) İ.Ö. 8. yüzyılda.
(c) İ.S. 1. yüzyılda.
(d) İ.S. 12. yüzyılda.

4. Dünyanın en uzun asma köprüsü 1988 yılında tamamlanacak. 1780 metre uzunluğundaki bu köprünün hangi ülkede yapıldığını biliyor musunuz?

(a) Japonya'da.
(b) ABD'de.
(c) İngiltere'de.
(d) Sovyetler Birliği'nde.

5. Mikroskopu ilk yapan kişi, Janssen adlı bir Hollandalıydı. Acaba bu önemli buluş, hangi yüzyılda gerçekleşmişti?

(a) 14. yüzyılda.
(b) 16. yüzyılda.
(c) 18. yüzyılda.
(d) 20. yüzyılda.

6. Bir voleybol takımında kaç kişi vardır?

(a) 4 kişi.
(b) 5 kişi.
(c) 6 kişi.
(d) 7 kişi.

Yanda ilk sırada 14 devlet, ikinci sırada da 14 başkent adı görüyorsunuz. Acaba hangi başkent, hangi devletin? Bulabilecek misiniz?

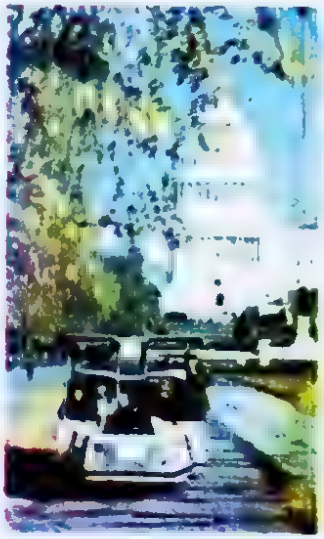

Amerika Birleşik Devletleri başkentinin sokaklarından bir görünüş

1. Kongo H	A. Kahire
2. Guatemala K	B. Canberra
3. Mali D	C. Thimbu
4. Laos S	Ç. Dakka
5. ABD N	D. Bamako
6. Mısır A	E. Asuncion
7. Nikaragua	F. Lima
8. Brezilya Z	G. Şam
9. Avustralya B	Ğ. Stockholm
10. Surinam Ü	H. Brazzaville
11. Grönland	I. Ponta Delgada
12. Bengladeş Ç	İ. Bükreş
13. Peru F	J. Roma
14. Çekoslovakya M	K. Guatemala
15. Macaristan Ş	L. Dakar
16. Butan C	M. Prag
17. Paraguay	N. Washington
18. Ürdün Y	O. Helsinki
19. Suriye G	Ö. Managua
20. İtalya J	P. Brüksel
21. İsveç Ğ	R. Sofya
22. Norveç V	S. Vientiane
23. Malta U	Ş. Budapeşte
24. Bulgaristan R	T. Godthaab
25. Romanya İ	U. La Valette
26. Belçika P	Ü. Paramaribo
27. Senegal L	V. Oslo
28. Azor Adaları I	Y. Amman
29. Finlandiya C	Z. Brasilia

SÖZCÜKLER ARASINDA

EMİN ÖZDEMİR

GEÇEN haftanın ana sözcüğü, etinden, sütünden ve yününden yararlandığımız evcil bir hayvanın adıydı sevgili çocuklar. İpuçları da sözcüğü kolayca buldurtacak türdendi. Onları iyi kullandıysanız bu adın KOYUN olduğunu hemencecik kestirmişsinizdir. Koyun sözcüğüyle türlü deyimler yapmışız sevgili çocuklar. Sözgelimi bir kimsenin anlamsız anlamsız baktığını mı anlatmak istiyoruz" koyun bakışlı" deriz. Hiç bir şey anlamadan bir konuşmayı dinleyenlerin durumunu belirtmek için de "koyun kaval dinler gibi dinlemek" deyimini kullanırız. Bunun gibi bir şeye önceden tam güvenmeyip ileride neler olacağını anlatmak için de "Karaman'ın koyunu sonra çıkar oyunu" sözünü söyleriz. Koyun sözcüğünü duyan biri, söz dağarcığı zenginse onunla ilgili birçok sözcüğü düşünebilir: "Koç, Karaman, dalgıç, kıvırcık, merinos, davar, sürü, ağıl, mandıra, yapağı, yün, süt, et, deri, şarbon..." gibi. Türeteceğimiz sözcüklere gelince şunları bulacaktık: 1. Koy. 2. Koyak. 3. Koyu. 4. Oy. 5. Oya. 6. Oyala. 7. Oyun. 8. Oyuncak. 9. Oyunbozan. 10. Oyuncu....

Sözcükler varlıkları adlandırdığı gibi türlü meslekleri, iş ve uğraşı dallarını da adlandırırlar. Bu haftaki sözcüğümüz bu türden. Bir iş ve uğraşıyı yapan kişiye verilen ad. Şöyle diyor kendisi: Ben iki heceli, altı harfli bir sözcüğüm. Su ve denizle yakından ilgiliyim. İlk elde beni değil ama, benden türetebileceğiniz şu sözcükleri koyalca bulabilirsiniz; bıkmaz, ipuçlarını iyi kullanırsanız:

1. Birinci, ikinci ve üçüncü harflerimin oluşturduğu sözcük hem bir addır, hem de bir eylem kökü. Ad olarak bir anlamım, ağacın gövdesinden ayrılan kolların her biri. İnce, uzun yapılı bir kimseyi anlatmak istediler mi benim gibi derler. (DAL)

2. Birincide bulduğunuz sözcüğün sonuna —gın eki getirirseniz bir nitelik adı çıkar ortaya. Diyelim ki bir arkadaşınız, kalemini arıyor ya da mendilini. Mendili de kalemi de elindedir. Ama bunun ayrımında değil. İşte onun için kullanırsınız bu sözcüğü. Kimi durumlarda da kendinden geçmiş ya da etrafında olup bitenleri seçemiyecek kadar kendi içine gömülmüş kişileri bu sözcükle nitelendirirsiniz. (DALGIN)

3. —gın yerine —ga ekini getirirseniz çok anlamlı bir sözcük türetmiş olursunuz. Bu anlamlardan biri rüzgârın tümsek tümsek yükselttiği su yığını demektir. (DALGA)

4. Üçüncüde bulduğunuz sözcüğün sonuna —cı ekini eklerseniz yine olumsuz bir niteliğin adı olan bir sözcük oluşur. Diyelim ki ödevini gelişigüzel yapan, gerekli özeni göstermeyen arkadaşlarınız vardır. Daha doğrusu kendilerine verilen işe dört elle sarılmazlar. İşte böyleleri için o sözcüğü kullanırsınız. (DALGACI)

5. Birincide bulduğunuz sözcüğün sonuna "kavuk" sözcüğü getirirseniz bileşik yapılı bir sözcük üretmiş olursunuz. Bu sözcük de bir tür huy ve davranışı karşılar. Kimileri vardır kendinden üstün saydıkları kişilere yaranmaya çalışırlar. Onlara içten olmayan, aşırı saygı gösterirler. Böyleleri için bulduğunuz o sözcüğü kullanırız.

6. Birincide bulduğunuz sözcüğün ilk harfi yerine, alfabemizin sonlarında bulunan sessiz harflerinden birini getirirseniz, genellikle çoban köpeklerine verilen bir tür bulamacın adı olur. (. . .)

7. Alfabenin sondaki sessiz harflerden birini değil de başında bulunanlardan birini getirirseniz besin değeri yüksek bir maddenin adı olur. (YAĞ)

8. İkinci ve üçüncü harflerim bir renk adı oluşturur. (. . .) Yedinci ve sekizincide bulacağınız sözcükler, Cahit Sıtkı Tarancı'nın şu dizelerindedir:

İmrenirim arıya
Petek petek balı var
Konduğu çiçeklerin
Pembesi var, alı var.

9. Sekizincide bulduğunuz sözcüğün başına alfabemizin yirmi sekizinci harfini sonuna da on birinci harfini, getirdiniz mi deniz kıyısında yazlık köşk anlamına gelir. (YALI)

10. Son üç harfi bir ektir. Mahkemeyle ilgili bir sözcükte geçer. (. . . . .)

Bulun bakayım ben neyim?

1	2	3	4	5	6

ESKİ SAYILARI EDİNMEK İSTEYEN OKURLARIMIZIN DİKKATİNE

Dergimizin eski sayılarını edinmek isteyen okurlarımız, bize mektup yazarak istedikleri sayıyı adreslerine ödemeli göndermemizi istiyorlar. Ödemeli servisimiz olmadığı için bu istekleri yazık ki yerine getiremiyoruz... Ama okurlarımız, "Milliyet Gazetesi, Satış Servisi, Cağaloğlu, İstanbul" adresine mektup yazarak istedikleri sayının numarasını bildirirler ve her sayı için 10 liralık posta pulu gönderirlerse, eksik sayıları kendilerine postalanacaktır.

Bu arada iki noktaya dikkat edilmesini diliyoruz: (1) Kendi adınızı ve adresinizi yazmayı unutmayın... (2) Zarf içinde para göndermeyin... Her sayı için 10 liralık posta pulu yeterlidir.

TARİHTE BU HAFTA

ÇANAKKALE ZAFERİ

ÇANAKKALE'DE yoğun düşman saldırısı 18 Mart 1915'te başarısızlığa uğratıldı. Tarihte Çanakkale Savaşı adıyla anılan ve Birinci Dünya Savaşı'ndaki çeşitli çarpışmalar içinde önemli bir yer tutan bu savaş, Anlaşmış Devletler donanmasının 3 Kasım 1914'teki saldırısıyla başlamıştı. Birinci Dünya Savaşı'nda Fransa ve Rusya ile birlikte Anlaşmış Devletler'i oluşturan İngiltere, Donanma Bakanı Churchill'in önerisiyle bu girişimde elebaşılık yapıyordu.

Girişimin ilk amacı, Çanakkale Boğazı'ndan geçip İstanbul'u ele geçirmek, Almanya ve Avusturya'nın oluşturduğu Bağlaşmış Devletler yanında Birinci Dünya Savaşı'na katılan Osmanlı İmparatorluğu'nu sindirmek ve savaş dışı bırakmaktı. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarını ele geçirmeyi başarırlarsa, hem Rusya'yla bağlantı sağlayacaklarını, hem de Balkan devletlerini kendi yanlarına çekeceklerini düşünüyorlardı.

Çanakkale Boğazı, yapısı bakımından savunulmaya çok elverişliydi. Osmanlı ordusu, bundan yararlanarak Boğaz'ın iki yanına taş ve topraktan koruganlar kurmuş, sulara da mayın dökmüştü. Savunma düzeni, dış, orta ve iç bölgelerden oluşuyordu. Komutası Miralay Cevat Bey'e verilmişti. 3 Kasımdaki ilk saldırıda İngilizler, Seddülbahir ve Kumkale koruganlarını topa tuttular. 19 Şubat 1915'te Amiral Carden'in komutasında 12 gemiden oluşan filo buralara yine ateş yağdırdı. Karaya asker de çıkararak savunmanın dış bölgesini yıkıma uğrattı. Osmanlı ordusunun topları bu ateşe karşılık vermiş, İngiliz savaş gemilerini, bu arada Agamemnon adlı zırhlıyı yaralamıştı.

Bu ilk saldırıların başka etkileri de olmuştu. Bulgaristan çekingen bir durum alırken, İtalya Anlaşmış Devletler'e eğilim gösterdi. Yunanlıların İstanbul'a girmesini çıkarına uygun bulmayan Ruslar ise 40 bin kişilik yardımcı bir güç göndermeyi önerdiler. Bunun üzerine İngilizlerle Fransızlar, Boğazların ele geçirildikten sonra Ruslara bırakılmasına söz verdiler. İngiliz ve Fransız gemilerinden oluşan büyük bir deniz gücünün, kesin sonuç almak üzere saldırıya geçmesi kararlaştırıldı.

Marmara Denizi'ne geçmeyi amaçlayan büyük saldırı başlamadan, düşman Boğaz'ın aşağı kesimindeki mayınları temizlemişti. Ama yüzbaşı Hakkı Bey komutasındaki Nusret mayın gemisi, geceleyin gizlice yeniden mayın döşedi. 18 Mart 1915'te Amiral J.M. de Robeck komutasında başlatılan büyük saldırıda, Boğaz'a giren 16 savaş gemisi 1500'e yaklaşan toplarıyla savunmanın orta bölgesini gülle yağmuruna tuttu. Düşman, gerek mayınlar, gerek karadan savunma atışı yapan toplar karşısında yenilgiye uğradı, geri çekilmek zorunda kaldı. Gemilerinin çoğu yara almış, kimisi de batmıştı.

Bu yenilgiyle, karadan yardım görmedikçe Çanakkale Boğazı'nı geçemeyeceğini anlayan düşman, Anzakları da (Avustralya ve Yeni Zelanda sömürge ordusu) getirterek 70 bin kişilik bir güç oluşturdu. 25 Nisan 1915'te Seddülbahir, Arıburnu ve Kumkale'de karaya çıkarma yaptı. Çıkarmayı 109 savaş ve 308 taşıt gemisiyle özel çıkarma araçları denizden destekliyordu. Savunmayı üstlenen Osmanlı 5. ordusu karşısında kesin sonuç alamadılar. Uğradıkları büyük yitime karşılık, küçük bir köprübaşı elde edebildiler.

Ne var ki çıkarma yapmaktan caymamışlardı. Mayıs — Ağustos ayları arasında, Alçıtepe, Anafartalar, Kocaçimen, Suvla gibi değişik yerlere yeni çıkarma denemeleri yaptılar. Osmanlı ordusu, büyük yitimlere karşın başarıyla direndi. Karadan ve denizden bölgeyi savundu, zaman zaman karşı saldırılarda bulunup düşmanı tutunduğu siperlerden püskürttü. Mustafa Kemal komutasında 7 Ağustosta Birinci Anafartalar, 21 Ağustosta da İkinci Anafartalar Zaferi kazanıldı.

Düşmanın 19–20 Aralık 1915 gecesi Arıburnu'dan, 8–9 Ocak 1916 gecesi Seddülbahir'den ayrılmasıyla 8,5 ay sonra biten Çanakkale Savaşı'nda İngilizler ölü, tutsak, yaralı ve hasta olarak toplam 205 bin kişi, Fransızlar 47 bin, Türkler de 252.300 kişi yitirdiler.

KISACA

12 Mart 1918 — Erzurum'un kurtuluşu.

12 Mart 1921 — Ozan Mehmet Akif Ersoy'un "İstiklâl Marşı" adlı şiiri ulusal marş kabul edilerek TBMM'nin oturumunda milli eğitim bakanı Hamdullah Suphi bey tarafından kürsüden okundu. Milli eğitim bakanlığının açtığı yarışmaya 724 şiir katılmıştır. Aruz ölçüsüyle ve dörtlükler biçiminde yazılan, kurtuluş savaşının kazanılacağına olan inancı dile getiren "İstiklâl Marşı" 1930 yılına kadar Ali Rıfat Çağatay'ın bestesiyle, söylenmiştir, 1930'dan sonra da Zeki Üngör'ün bestesiyle söylenmektedir.

12 Mart 1971 — Üç silâhlı kuvvetler komutanı, ortaklaşa imzaladıkları bir bildiri yayınladı. Meclis ve hükümetin yurdu anarşi, kardeş kavgası, toplumsal ve ekonomik huzursuzluklar içine soktuğunu, Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma umudunun yitirildiğini, anayasanın öngördüğü reformları gerçekleştiremediğini belirten bildiride, güçlü ve inandırıcı bir hükümetin oluşturulması istenmiştir. Bu yapılmazsa Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yönetimi üzerine alacağı bildirilmiştir.

14 Mart 1914 — İkinci Balkan Savaşı sona erdikten sonra Sırbistan'la Osmanlı İmparatorluğu arasında İstanbul Antlaşması imzalandı.

16 Mart 1920 — İstanbul düşman güçlerince işgal edildi. Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Osmanlı İmparatorluğu'nun topraklarını ele geçirmeyi amaçlayan ve savaş gemilerini İstanbul limanına yollayan devletler, karaya asker çıkararak karakollardaki askerleri öldürmüşler, Meclis'i basarak kimi milletvekillerini tutuklamışlar, kamu kuruluşlarını gözetim altına almışlardır.

16 Mart 1921 — Sovyetler Birliği adını alan Rusya'yla TBMM hükümeti arasında Moskova'da dostluk anlaşması imzalandı.

PITIRCIK'IN SERÜVENLERİ

Yazan: GOSCINNY Türkçesi: VİVET KANETTİ

Resimler: SEMPE

FUTBOL

TORAMAN , Gümüş, Lüplüp, Çarpım, Tıngır, Dalgacı, Dırdır ve Sırım'la o bizim boş arsadaydık. Size daha önce arkadaşlarımdan söz ettim mi bilmem ama boş arsadan söz ettiğimi biliyorum. Nefis bir yerdir o boş arsa: orada, konserve kutuları, taşlar, kediler, kağıt parçaları ve hatta bir de otomobil vardır. Otomobilin tekerlekleri yoktur ama biz onunla çok eğleniriz. "Vrum, vrum" diye sesler çıkarırız, otobüsçülük, uçakçılık oynarız, harikadır!

Ama bu kez arsaya otomobil oynamaya gelmemiştik. Futbol oynamaya gelmiştik. Lüplüp'ün bir topu var, onu bize ödünç verir: ama kaleci olmak şartıyla, çünkü Lüplüp koşmaktan hiç hoşlanmaz. Çok zengin bir babası olan Gümüş, futbolcu üniformasıyla gelmişti, kırmızı mavi beyaz bir gömlek, kırmızı çizgili beyaz bir şort, kalın çoraplar, dizlikler ve altı kramponlu dehşet ayakkabılarla. Aslında dizlerini koruması gereken ötekilerdi çünkü Gümüş, radyodaki beyin söylediği gibi sert bir oyuncudur. Özellikle ayakkabılarından ötürü.

Takımı nasıl kuracağımızı kararlaştırdık. Lüplüp kaleci, Toraman ve Çarpım bek olacaklardı. Toraman bekken top hiç kaleye gidemez çünkü Toraman çok güçlü bir arkadaştır, herkesin ondan ödü kopar; o da çok serttir! Çarpım'ı, ortalıkta çok gezinmesin diye bek yaptık. Hem sonra gözlüklü olduğu ve çok kolay ağladığı için kimse ona vurmaya pek cesaret edemez. Sırım, Dalgacı ve Tıngır haf olacaktı. Onlar, biz forvetlere topu geçireceklerdi. Sadece üç kişi forvet oynuyorduk, çünkü maalesef pek kalabalık değiliz, ama biz dehşetizdir: Aramızda Dırdır var, uzun bacakları ve kirli dizkapakları olan, sonracıma ben varım, benim şutum dillere destandır, kütt diye bir vurdum mu ortalık duman! Sonracıma Gümüş ve ayakkabıları var.

Takımı kurduğumuz için çok memnunduk.

— Başlıyor muyuz? diye bağırdı Dırdır.

— Bir pas, bir pas! diye bağırdı Tıngır.

Çok eğleniyorduk. Sonra Gümüş:

— Hey çocuklar! Kime karşı oynuyoruz? Bir rakip takım gerek, dedi.

Doğruydu bu, Gümüş haklı: Topla ne kadar paslaşsak, kimseye gol atamadığımız zaman komik olmaz. Ben iki takıma ayrılmamızı önerdim ama Dalgacı, "Takımı ikiye bölmek mi? Asla!" dedi. Hem kovboyculuk oynadığımız zaman da öyledir, kimse rakip olmak istemez.

Sonra öbür okulun çocukları geldi. Biz öbür okuldakileri sevmeyiz, hepsi huysuzdur. Sık sık arsaya gelirler, dövüşürüz, çünkü biz arsanın bize ait olduğunu söyleriz, onlar kendilerinin olduğunu söylerler, mesele çıkar. Ama bu kez onları gördüğümüze sevinmiştik.

— Hey çocuklar, dedim. Bizimle futbol oynar mısınız? Bir topumuz var.

— Sizinle oynamak mı? Güldürmeyin adamı, dedi teyzemin geçen ayki saçları gibi kırmızı saçları olan bir sırık. Annem de bu kırmızının berberde sürülen bir boya olduğunu söylemişti bana.

— Neden gülüyormuşsunuz bakalım salak? diye sordu Sırım.

— Sana esaslı bir tokat atacağım da ondan, dedi kırmızı saçlı.

— Hem sizi buradan kovuyoruz, dedi koca dişli biri, bu arsa bizim.

Çarpım gitmek istiyordu ama biz razı olmadık.

— Ne münasebet! dedi Dalgacı. Bu arsa bizim, aslında siz bizimle oynamaktan korkuyorsunuz. Çünkü bizim dehşet bir takımımız var!

— Doğrusu pek dehşet verici bir takım! dedi koca dişli, hepsi gülmeye koyuldu, ben de gülmeye koyuldum, çünkü bu çok komik bir şakaydı, sonra Toraman, hiç bir şey demeyen ufaklığın tekine bir yumruk indirdi. Hem de burnunun üstüne. Ufaklık, dişli çocuğun kardeşi olduğundan mesele çıktı.

— Bir daha vur bakalım, dedi koca dişli, Toraman'a.

— Çıldırdın mı? diye sordu, burnunu ovan ufaklık. Ve Gümüş, başında teyzemin saçları olan sırığa bir tekme attı.

Hepimiz dövüşüyorduk. Bir tek Çarpım, bir yandan ağlayıp bir yandan, "Gözlüklerim. Benim gözlüklerim var!" diye bağırıyordu. Çok hoştu, sonra da babam geldi.

— Bağrışmalarınız taa evden duyuluyor, utanmıyor musunuz? diye bağırdı babam, Saat kaç oldu Pıtırcık, haberin var mı?

Babam sonra, tokatlaştığımız bir şişkoyu yakasından tuttu.

— Bırakın beni! Yoksa vergi memuru olan babamı çağırırım, size bir sürü vergi yazar! diye bağırıyordu şişko.

Babam şişkonun yakasını bıraktı.

— Yeterince eğlendiniz. Geç oldu. Anneleriniz, babalarınız sizi merak ediyor-

dur. Hem sonra neden dövüşüyordunuz bakalım? Uslu uslu oynayamaz mısınız? dedi.

— Bizimle oynamaktan korkuyorlar, onun için dövüşüyoruz, dedim.

— Biz mi? Biz mi? Biz mi korkuyoruz? diye bağırdı büyük dişli çocuk.

— Korkmuyorsanız neden oynamıyorsunuz? dedi babam.

— Çok zayıf bir takım da ondan, dedi şişko.

— Biz mi zayıf bir takımız? Dırdır, Gümüş ve benim gibi forvetlerle mi? Güldürme beni?

— Gümüş mü? dedi babam. Bence o bek olsa daha iyi olur, çok iyi koşuyor mu bilmem..

— Bir saniye, dedi Gümüş. Benim kramponlu ayakkabılarım var ve giysilerim çok güzel.

— Kalede kim var? diye sordu babam.

Biz de babama takımı nasıl kurduğumuzu anlattık, babam fena değil dedi ama antrenman yapmamız gerektiğini söyledi, o bizi çalıştırabilirdi, çünkü az kalsın uluslararası oyuncu oluyordu, eğer evlenmemiş olsaydı tabii. Bakın bunu hiç bilmiyordum: dehşet bir babam var benim.

— Eee? dedi babam, öteki okulun çocuklarına, gelecek pazar takımımla oynamaya razı mısınız? Hakemlik edeceğim size.

— Razı değiller, diye bağırdı Dırdır. Ödlek takımı onlar.

— Hayır efendim, ödlek değiliz, diye yanıtladı kırmızı saçlı. Gelecek pazar saat 3'te buradayız. Ne biçim gol yiyeceksiniz!

Sonra da çekip gittiler.

Babam bizimle kaldı, bizi çalıştırmaya başladı. Hemen Lüplüp'ün kalesine bir gol attı. Sonra Lüplüp'ün yerine, kaleye geçti, Lüplüp ona bir gol attı bu kez. Sonra babam, nasıl paslaşacağımızı gösterdi bize. Topa vurdu, "Haydi Dalgacı, pas senin" diye bağırdı. Top Çarpım'a çarptı, Çarpım gözlüklerini düşürdü ve ağlamaya koyuldu.

Sonra annem geldi.

— Burada işin ne? dedi babama. Çocuğu getirmeni söylemiştim, sen de ortadan yokoldun. Yemek soğuyor.

Babam kıpkırmızı oldu, beni elimden tuttu, "Hadi Pıtırcık, eve gidiyoruz" dedi, bütün arkadaşlar," Pazara görüşürüz. Yaşasın Pıtırcık'ın babası!" diye bağırdılar.

Sofrada annem hep güldü, babamdan tuzu isterken de, "Bir pas yolla" dedi. Anneler de spordan hiç bir şey anlamıyor ama yok zararı: gelecek pazara çok eğleneceğiz!

KİRPİ ÇOCUK

UMUR BUGAY

BABAM KÖPÜRDÜ

O akşam babam hiç konuşmadı. Bana kızınca hep böyle yapar. Oysa annem babama söylemeyeceğine söz vermişti bana. Giysilerimi içeride kurutuyordu. Onları mı görmüştü yoksa? Yemeğini çabucak bitirdi. Dalgındı. Benim önümdeki ekmeği yiyordu. Ben yapsam çok kızar. "Kendi ekmeğini ye!" diye bağırır. "Ne yediğimi anlamıyorum. Kısmetimi yiyorsun. Uğursuzluk getirir başkasının ekmeğini yemek" Böyle boş inançları vardır. Kalktı televizyonun karşısına oturdu.

Annem bana baktı. Parmağının ucuyla, "Kalk. Hemen dersinin başına" gibilerden bir işaret yaptı. Başımla, "Anladım" dedim. Annem evde tatsızlık istemiyordu. Ayaklarımın ucuna basarak dolaşacak, çok dersim varmış gibi hep kitaplarıma bakacaktım. Soluk bile almayacaktım. Hele televizyona başımı çevirmeyecektim. Gözümün ucuyla bakacak olsam, "Önüne baaaak seeeen!" diye bağırır. Sonra da kitaplarımı toplayıp usulca yatacaktım.

Anneme, "Kahve yok değil mi?" dedi. Yüzünü buruşturdu. "Bi kahve bile içemiyoruz! Döviz yok memlekette, döviz."

Şimdi bir fincan kahve olmalıydı. Babam acısını benden çıkaracak. Neden dövizimiz yok bilmem ki? "Kahve bile getiremiyormuşuz dışarıdan"

Esneyerek bana döndü. "Şuradan sigaramı ver" dedi. Çabucak kalktım yerimden. Sigarasını aramaya başladım. Babam, "Ordaaaa, ordaaaa. Gözünün önünde duruyor." diye homurdandı. Göremiyordum. Bulsam hemen vermez miyim? Kızdırır mıyım şimdi onu? Tersliğe bak. Babam köpürdü:

— Oğlum senin aklın nerdeeeee? Önündeki sigarayı göremiyorsun!

Öfkeyle kalktı. Aptallaşmıştım. "İşte beeee! İşteeeee!" diye bağırdı. Ben gene de görmemiştim. Paketi almak için uzandı. "Şangıuur!" diye bir ses duyuldu. Babam sehpaya çarpıp devirmişti. Annem elleriyle yüzünü kapattı. En sevdiği vazo paramparça olmuştu. "Ne yaptın Orhan?" dedi.

Babam sinirden kıpkırmızı olmuştu. Üstüme yürüdü. "Bu salağın yüzünden hep!" diye bağırdı. Korkuyla geri çekildim. "Kaçmaaaaa!" dedi. "Bütün yaramazlıklarını biliyoruuum.. Kaçmaaaa! Bu sokakta herkes senden şikâyetçi. Hesap ver bakalım.. Kaçmaaaaa." Bana doğru bir tokat savurdu. Bu kez dolabın üstündeki saat düştü. "Aaaaaay! Orhan duuuur! Herşeyi devirliyorsun" diye uyardı annem. "Ev yıkılacak neredeyse"

Babam burnundan soluyarak sigarasını aldı. Koltuğuna oturdu. "Bu çocuğun terbiyesini sen ver öyleyse" dedi. Sigarasını yaktı.

MEHMET'İN ÇEVRE DOSYASI

ATİLLA ALPÖGE
DEVRİM ALPÖGE

İŞİTSEL ÇEVRE

KULAKLARIMIZLA algıladığımız sesler işitsel çevremizi oluşturuyor. En çok kirlenen, ama hiç farketmediğimiz çevremiz de bu çevre. Sokaklarda, evlerde, işyerlerinde her zaman aşırı gürültü var. Bu gürültüler sağlığımıza çok zararlı. En kötüsü de bu zararları hiç farketmiyoruz. Gürültü baş ağrısından, sinir bozukluğuna kadar çok etki yaratıyor; ama bunların nedeninin gürültü olduğunu bilmiyoruz. Gürültü düzeyi azalmış, güzel bir işitsel çevre amacımız olmalı. Buna erişmek için de önce, gürültünün ne olduğunu bilmemiz gerekli.

ARAŞTIRIN YANITLAYIN

Aşağıdaki soruların cevaplarını düşünün; büyüklerinize sorun, arkadaşlarınızla tartışın.

1 — Telefonu kim bulmuştu? Bu bilginin adı ile "desibel" sözcüğü arasında bir ilişki var mı sizce? (Olmalı, çünkü desibel kavramını o bilgin bulmuştu.)

2— Bağıra çağıra, yüksek sesle konuşan insanlar sizi rahatsız ediyor mu?

3— Gittiğiniz değişik yerlerdeki gürültü düzeyini tahmin etmeye çalışın. Desibelleri not edin. Bakalım, genellikle sakin yerlerde mi, yoksa işitme için tehlikeli yerlerde mi yaşıyorsunuz?

4— Meslekleri gereği gürültülü yerlerde çalışanlarla konuşun. Evleri ana trafik yolu üzerinde olan tanıdıklarınıza danışın. Gürültü onların üzerinde nasıl bir etki bırakıyor, öğrenin.

5— İnsanların konuştuğu, radyonun açık olduğu bir odada mı daha kolay ders çalışıyorsunuz, yoksa gürültüsüz bir yerde mi?

6— Mahallenizin en gürültülü sokağı ile, en sakin sokağını araştırın. Eviniz hangi sokakta olsun isterdiniz.

GÜRÜLTÜYÜ ÖLÇME BİRİMİ: DESİBEL

Desibel seslerin hafifliğini, yüksekliğini ölçme birimidir. Kısaca "db" diye yazılıyor. Değerleri de şöyle:

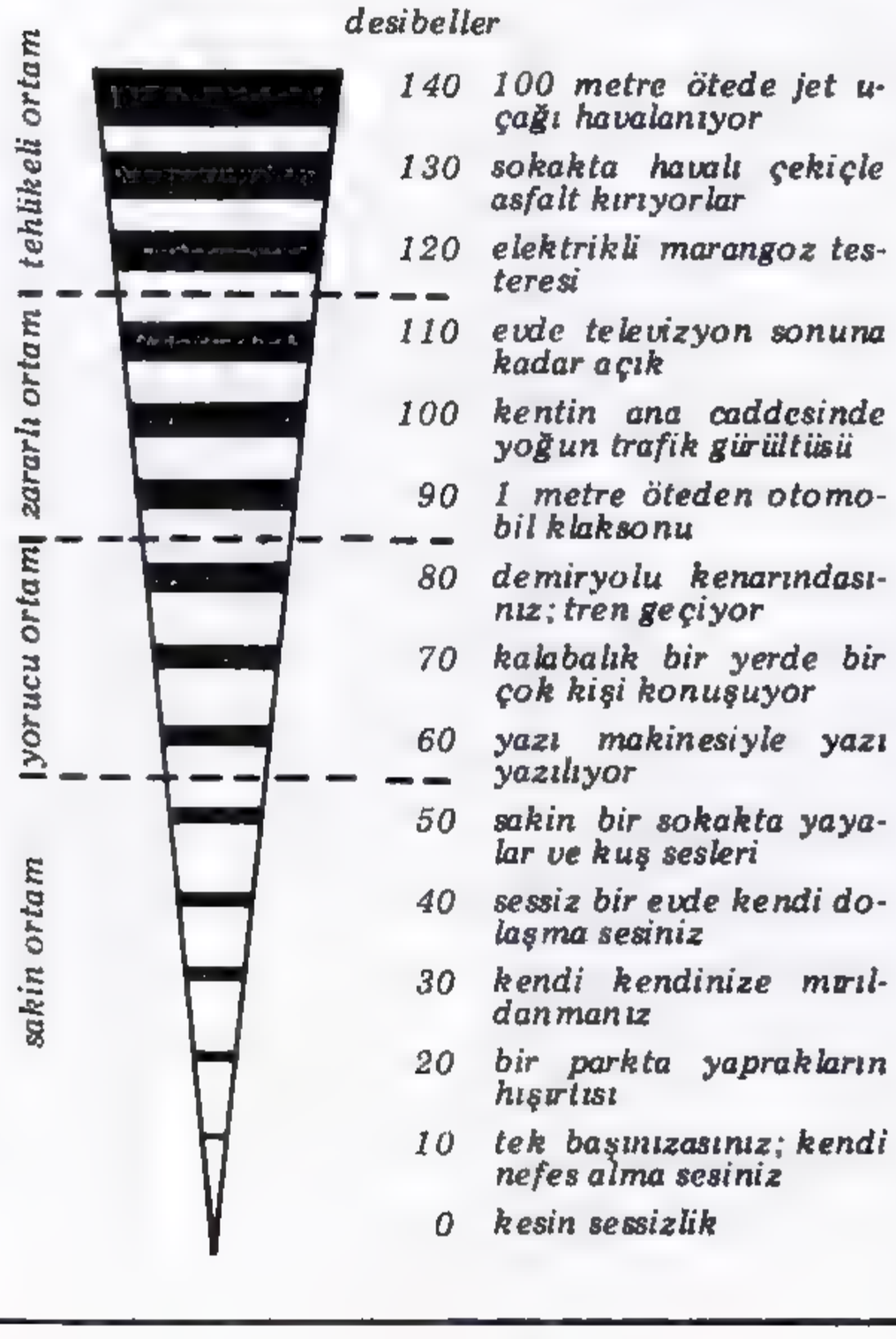

MEHMET ANLATIYOR

Okuldan eve geliyordum. Bizim sokakta bir kamyonet duruyordu. Kamyonetin arkasında patates, domates gibi sebzeler doluydu. Kamyonetin üstünde bir de hoparlör vardı. Adam hoparlörün sesini sonuna kadar açmış ve "patates, domates" diye bağırıyordu. Dayanılmaz bir sesti. Sokakta kulaklarımı tıkayarak geldim eve. Adam gerçi malı mahallenin ayağına kadar getiriyor. Bu da kolaylık oluyor. Evimizden çıkmadan istediklerimizi alıyoruz. Ama böyle bağırması kulaklarımızı rahatsız ediyor. En az 90 desibel ses çıkıyor. Sütçü gibi yapsa; çıngırak çalsa. O zaman en fazla 50 desibel olurdu. Kimse de rahatsız olmazdı. Sonra sokaklarda insanlar kaldırımdan kaldırıma, evden eve bağırarak konuşuyorlar. Öte yandan, bazı komşular gürültü yapmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Sanki komşularına düşmanlar. Duvarlardan ses olduğu gibi geçiyor.

BİR DENEY

Bir masa saati bulun; rahatça duyulabilecek kadar "tik tak" yapan bir saat. Sessiz, gürültüsüz bir odada radyonun başına oturun. Saati de bir yere yerleştirin. Tik tak sesini hâlâ duyabiliyorsunuz değil mi? Radyoyu açıp sesini iyice yükseltin; kulağınızı ağrıtmayacak kadar gürültü çıksın. Kulağınız neredeyse radyoya yapışmış gibi bu gürültüyü 15 dakika dinleyin. Sonra birden radyoyu söndürün. Başınızı kımıldatmadan durup saati dinlemeye çalışın. Tik tak sesini yeniden duyabilmeniz için kısa da olsa bir zaman geçti, değil mi? Kaç saniye geçti? Aynı deneyi başkalarına da yapın. Göreceksiniz ki, herkesin de duyabilmesi için bir zaman geçiyor. Demek ki, yüksek gürültü insanların işitme yeteneğini bir süre için azaltıyor.

GEZİ NOTLARI

MUCAR OTLUOĞLU

UÇAĞA BİNİŞ

DÜNYA ÇOCUK YILI hepinize kutlu olsun. 1979 yılı sizin yılınız oldu. Önce kendi aranızda, sonra da dünyamızdaki öbür ulusların çocuklarıyla el ele vererek, size armağan edilen bu yılı yürekten kutlamalısınız... Anneleriniz, babalarınız, kardeşleriniz, yakınlarınız, nineleriniz, dedeleriniz gibi bizler de yanınızda, sizinleyiz... Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kuruluş günü olan 23 Nisan'ı her yıl "Çocuk Bayramı" olarak kutlamanız, nasıl tüm dünya uluslarına örnek olduysa, "Dünya Çocuk Yılı"nda da örnek olmalısınız...

Bu yıl, Dünya Çocuk Yılı'dır.
Bu yıl, filizlerin serpildiği, fidanların açtığı
çocuk gülücüklerinin yılıdır.
Bu yıl, sevgilerin, kardeşliğin, dostlukların yılıdır.
Bu yıl, küçüklerin büyükleri sevindireceği,
büyüklerin küçükleri seveceği yıldır.
Bu yıl, düşmanlıkların biteceği,
silâhların susacağı yıldır.
Bu yıl, yurdumuzda barış,
dünyamızda barış yılı olmalıdır
ve mutlu gelecek, mutlu çocuk sesleriyle dolmalıdır.

İşte sevgili çocuklar, bu içten dileklerle başlıyorum yazıma...

OKULLARINIZDA özelliklerini, tarihini, coğrafyasını ders olarak okuduğunuz iki büyük ülkenin, İngiltere'nin ve Fransa'nın başkentlerinde sizler için gördüğüm ilginç yerleri ve olayları anlatmaya çalışacağım. Bir bakıma, sizlerle bir geziye çıkacağız. Bu gezide sizleri, görmek istediğiniz yerlere götürecek, ilgi duyduğunuz bazı konularda aydınlanmanıza yardımcı olacağım.

Uçakla çıkıyoruz gezimize. Önce İngiltere'nin başkenti Londra'ya uçacağız. İçinizde uçağa binmiş, belki de yurt dışına bile çıkmış olanlarınız vardır elbet. Hiç uçağa binmemiş, yurt dışına çıkmamış olanlarınızı düşünerek, izin verirseniz, İstanbul Yeşilköy Havalimanı'ndan başlayalım gördüklerimizi anlatmaya... Biliyorsunuz, Yeşilköy Havalimanı bir kaç yıldır, her yönden yenilenme çalışmaları içinde. Yakında çağdaş havalimanlarına benzer bir liman çıkacak ortaya. Geçici olarak kullanılan şimdiki havalimanı kuruluşu, gereksinmeleri pek karşılamıyor.

Daha önce, uçak biletleri satan acentadan aldığımız biletlerimizi, ilgililere gösterip kontrol ettirdik, uçağa biniş kartlarımızı aldık, valizlerimizi tarttırdık. Turistik mevkide bir yolcu en çok yirmi kiloluk eşya yükleyebiliyor uçağa. (Birinci mevkideyseniz otuz kilo yük götürebiliyorsunuz.) Yirmi kilo için ayrıca para ödemiyorsunuz. Yükünüz yirmi kiloyu geçerse, fazla yükün karşılığını ödemek zorundasınız.

Gümrük ve polis yoklamasından da geçtikten sonra bekleme salonuna girdik ve hoparlörlerden yapılacak uçağa binme çağrısını beklemeye koyulduk.

Saat 16'yı 20 geçiyordu. Uçak 17'de kalkacaktı. Biletlerin üzerinde, adınız, soyadınız, uçağın kalkış saati, nereden kalkıp nereye ineceği ve uçuş numarası, verdiğiniz para yazılıdır... Saat 17'ye 20 kala, hoparlörden, bizim uçağa binecek yolcuların 2 no'lu çıkış kapısında hazır olmaları duyuruldu.

Kapıda duran bir hostes, yolcuların uçağa biniş kartlarını topladı ve tüm yolcular alan otobüsüne doluştuk. Otobüsümüz, uçağa yakın bir yerde durdu; yolcular birer ikişer inip uçağın önündeki merdiveninden çıkmaya başladılar.

Yolcuları güler yüzlü hostesler karşılıyor, onlara yerlerini gösteriyordu... Saat tam 17'de uçağın kapıları kapandı, kemerler bağlandı, sigara içenler sigaralarını söndürdüler, motorlar çalıştı ve yavaş yavaş pist üzerinde yol almaya başladık. Sonra birden uçağımız bulutlu gökyüzüne havalandı. Pencerenin yanında oturuyordum. İstanbul, bir kartpostal gibi küçülüp gözden kayboldu. İki dakika içinde kara yağmur bulutlarının üzerine çıkmıştık. Hostesler, kaza anında cankurtaran yeleklerini ve oksijen maskelerini nasıl kullanmak gerektiğini yolculara ayrıntılarıyla gösterdiler. Bu iş de bittikten sonra, ışıklı levhalarda, kemerlerinizi çözebilir, sigara içebilirsiniz yazıları çıktı.

Üç buçuk saat sonra Londra'ya varacaktık. Pamuk tarlasına benzeyen bulutların üzerinden kayıp gidiyorduk.

BİZİM
OLC
MISTIK

AVRUPA ÇOCUK DERGİLERİ

NEUE STAFETTE

NEUE STAFETTE, Batı Almanya'nın Nürnberg kentinde yayımlanıyor. Aylık bir dergi. Boyutları "Milliyet Çocuk Dergisi"nden biraz daha küçük. 48 sayfa. Bu sayfaların bazıları renkli, bazıları siyah-beyaz...

"Neue Stafette", 1946 yılında yayımlanmaya başlanmış. Yani 23 yaşında... 11—16 yaşlarındaki çocuklara göre hazırlanıyor. İçinde çizgi-roman ve öykü yok. Daha çok fotoğraflı röportajlara ve genel kültür yazılarına yer veriliyor. Televizyon, sinema ve müzikle ilgili yazılar, bilmeceler, bulmacalar da yayımlanıyor. Her sayıda bir de pul sayfası var.

Eduard W. Langer'in yönettiği derginin orta sayfası poster biçiminde düzenlenmiş. İsteyen, bu sayfayı koparıp odasının duvarına asabiliyor. Bu yılın Ocak sayısının posteri bir zebra fotoğrafı... Şubat ayının posteri ise Amerikalı sinema ve dans yıldızı John Travolta...

Derginin satış fiyatı, bizim paramızla 30 lira...

"Neue Stafette"nin kapağı ve bazı sayfaları

LİLL-ALLERS

LİLL—ALLERS, aylık bir İsveç dergisi. Boyutları, bizim dergimizden biraz büyük. 44 sayfa. 8—12 yaşındaki çocuklara göre hazırlanıyor. İçinde kısa çizgi romanlar, masallar, bilgi veren yazılar var. (Çizgi-romanlardan biri "Temel Reis... Amerika ve İngiltere'de "Popeye" olarak tanınan "Temel Reis"in İsveç'teki adı "Karl Alfred"...)

Derginin en büyük özelliği, orta sayfalarının ince kartona basılması... Okurlar, bu kartonlardaki şekilleri kesip ufak evler, kuklalar yapabiliyorlar.

Ulf van Rijswijk'in yönettiği "Lill—Allers" dergisinin satışı her ay 50,000 dolaylarında...

DOĞA VE İNSANIN İLERLEMESİ

İLERLEME büyülü bir sözcüktür. Gelişen ve daha iyi bir yöne giden her şeyi içerir. Kuşaklar boyu biz insanlar çevremizle savaşmışızdır. Vahşilikten kopmaya çalışarak, bütünüyle kendimizin olan, hayvanları ve bitkileri kendi isteğimize göre yaşatacağımız ya da yokedeceğimiz bir dünya yaratmak istemişizdir. Bilim ve tekniğimizle, atalarımızın bizlere bıraktığı doğada yaptığımız her değişikliği ilerleme olarak kabul etmişizdir; böylece bu değişiklikler de bizi yavaş yavaş doğadan uzaklaştırmıştır.

Bu ilerleme bir çok ülkedeki düşünceli insanın yetkilileri uyarmak için çalışmalar yapmasına neden olmuştur. "Doğayı Koruma Vakfı"da böyle doğmuştur. Bazı insanlar, "Doğayı Koruma Vakfı"nın çeşitli avcılar için kurulduğunu söylerler. Onlara göre vakıf, bazı av hayvanlarının türlerini korumakta, böylece avcıların onları her zaman kolayca öldürebilecekleri bir ortam hazırlamaktadır. Tabii bu sav gerçek dışıdır. "Doğayı Koruma Vakfı", hayvan yaşamını ve doğal çevremizi öteki kuşaklara ulaştırabilmek için yararlı çalışmalar yapmaktadır.

Peki doğa için neden endişeleniyoruz? Uygarlaşmanın, teknolojik bakımdan gelişmenin, kültürü yaygınlaştırmanın amaçlandığı bir dünyada duygusal bir hareket değil mi bu? Hayır! Çünkü yarının gelişmiş dünyası, yalnızca bizim büyümesine izin verdiğimiz bitkilerle ve ancak kafeslerde sergileyebileceğimiz hayvanlarla dolu olacak...

İnsanların kendi organlarını kendilerinin yaratmadığını anlamak için fazla ileri görüşlü olmak gerekmez. Bu organlar öyle karmaşık bir biçimde yapılmıştır ki, henüz bilim bile bu konuya kesin yanıtlar verememektedir.

İnsanlar her şeylerini doğadan almışlardır. Geçtiğimiz 5000 yıl içinde ise geleceği düşünmeden, aynı doğayla savaşmışlar ve yoketmişlerdir. Üzerinde yaşadığımız gezegen önceleri boştu. Yaşam, denizde başladı. Karada hiç bir canlı yoktu. Gezegenin çevresinde ince bir gaz tabakası vardı. Sonra küçük, gözle görülemeyen deniz planktonları oksijen üretmeye başladılar. Deniz yüzeyinde, güneş ışığının yardımıyla geliştiler ve çoğaldılar. Fotosentez olayı oksijen üretti. Bu yaşam için son derece önemli olan gaz da, gezegenin çevresini saran gaz tabakasıyla birleşti. Atmosfer doğdu. Planktonlar ise çoğalmalarını sürdürdüler. Günümüzde bile bu olay sürmektedir.

Çevremizdeki hayvan yaşamı bir çok yolla bozulabilir. Avcılık, zehirleme, tarım, endüstri artıkları bunlardan bazılarıdır. "Doğayı Koruma Vakfı" ise bu konuda devletlerle ve uzman kişilerle işbirliği ederek çalışmalar yapmaktadır. Doğal parklar kurarak hayvanların beslenebileceği ve rahatça çoğalabileceği ve barışçıl insanların onları rahatça görebileceği ortamlar hazırlamaktadır.

İnsan nüfusu büyük bir hızla artmaktadır. İnsanlar büyük fabrikalar kurarak teknolojik gelişmeyi hızlandırmaktadır. Böylece karada yaşayan hayvanların ve denizlerde yaşayan balıkların yaşamları tehlikeye girmektedir. Endüstri kuruluşlarının çevreye yaydığı artıklar doğadaki dengeyi bozmaktadır. Zehirli gazlar, yeni kimyasal maddeler, fabrika dumanları, yabani otları yokedici ilaçlar, hayvan yaşamını avcılardan ve balıkçılardan daha çok tehlikeye sokmaktadır. Örneğin denizlerde yaşayan balinalar daha düzenli bir biçimde avlansalar, balina soyunun tükenmesi diye bir sorun kalmaz. Tabii bu da, balina avlayan ülkelerin koyacakları yasalarla belirir.

Balinalar düzenli bir biçimde avlansalar, onları yumurtlama süreleri dışında yakalarsak, balina soyunun tükenmesi diye bir sorun kalmaz demiştik. Aslında bu tüm hayvanlar için geçerlidir. Onların en büyük düşmanı avcılar değil, artık kimyasal maddelerdir.

Geçtiğimiz yıllarda uz-

● *Çevre kirlenmesi, denizlerdeki hayvanların yaşamını da etkilemektedir. Önlem alınmazsa, günün birinde bu süs balıkları bile yokolacak, tarihe karışacaklardır...*

MİNİ ANSİKLOPEDİ

Fotosentez: Yeşil bitkilerin güneş ışığından yararlanarak karbondioksidi özümleme ile organik madde yapmaları. Bu olay için belirli oranda karbondioksit, ışık enerjisi, biraz su ve klorofil gereklidir.

Plankton: Sularda bulunan mikroskopik ya da minicik canlılar topluluğu.

manların kutup bölgelerinde yaptığı bir araştırmada ilginç bulgular elde edilmiştir. Balinaların ve penguenlerin gövdelerinde zehirli DDT maddesi bulunmuştur. Araştırma sürdürülmüş, sonunda bu zehirli maddenin denizdeki akıntılarla hayvanların gövdelerine karıştığı bulunmuştur.

İsterseniz sıra onlara gelmişken, biraz da balinalardan söz edelim sizlere:

Balinalar deniz memelilerindendir. Atalarının soyu 100 yıl önce tükenmiştir. Otuz kadar gerçek balina türü vardır. Yunuslar da balina soyunun içine girer. Akıllı, toplumsal hayvanlardır. Birlikte dolaşırlar, söyledikleri güzel şarkılarla birbirleriyle haberleşirler. Balinalar ilk kez 9. yüzyılda avlanmışlardır. O tarihten bu yana balina avcılığı gelişmiş, yalnız balina avlayan fabrika gemiler doğmuştur. Bu gemiler bir kaç ay denizde kalıp, avladıkları hayvanları işleyebilecek bir biçimde donatılmışlardır.

Avlanan ilk balina türü, "Çarpıkkafalı Balina" olmuştur. Bu tür uzun süre öldürülmüş, daha sonra "Mavi Balina" avlanmaya başlamıştır. Mavi Balina şimdiye dek yaşamış canlıların içinde en büyüğüdür. Ağırlığı 100 tonu geçer. 1910'dan 1967'ye kadar acımasızca öldürülerek balina avlayan gemilerin ambarlarını doldurmuştur. Günümüzde ise boyu 9 metreye yaklaşan "Mink Balina" avlanmaktadır. Balina avcılığını sürdüren iki ülke ise Japonya ve Sovyetler Birliği'dir.

Gelişme ve endüstrileşme, insanoğlunun her şeyini aldığı doğanın bozulmasına ve yokedilmesine yol açıyor. "Doğayı Koruma Vakfı"da bunu bir ölçüde engellemeye, hayvan yaşamını ve doğal çevremizi gelecek kuşaklara ulaştırmaya çalışıyor...

İLGİNÇ GERÇEKLER

KOVBOYLAR ● Amerikan kovboy filmlerinde, oyuncuların daha iri görünmelerini sağlamak için dekorlar gerçek ölçülerden daha küçük yapılır.

UÇURTMA ● Bazı büyük binaların yapımında Japonya'da tuğlalar üst katlara uçurtmayla çıkarılır.

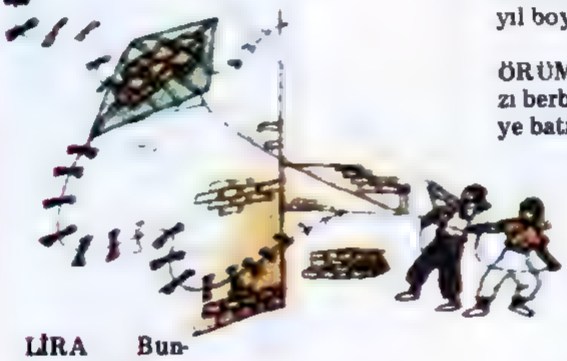

DERİN UYKU ● Bazı salyangozlar, 4 yıl boyunca hiç aralıksız uyurlar.

ÖRÜMCEK AĞI ● Eski Roma'da bazı berberler, müşterilerinin saçını sirkeye batırılmış örümcek ağıyla süslerlerdi.

İÇKİ ● 1590 yılında İngiliz donanmasındaki denizcilere her gün 4.5 litre bira dağıtılırdı. Sonradan bu, 1 litre şaraba çevrildi.

LİRA Bundan 1979 yıl önce bankaya yüzde 4 faizle 1 lira yatıran bir kimsenin bugün ne kadar altını olurdu, biliyor musunuz? Dünyamızdan tam 1 milyon kere büyük dev bir altını olurdu!

DÜMEN ● Dev petrol tankerlerinin dümenleri o kadar büyüktür ki, her dümene normal büyüklükte tam 50 otomobil park edebilir.

BALIKLAR ● Ağla yakalanıp gemi güvertesine atılan balıkları deniz tuttuğunu biliyor muydunuz?

ÜCRET ● İngiltere Kralı V. Henry zamanında saray çalgıcılarına günde 1 şilin ödenirdi. Kralın doktoru da aynı parayı alırdı.

SİNEMA TV

Sinema dünyasının ünlüleri, bir filmin küçük rollerini oynuyor...

UÇAN ADAM

(SUPERMAN)

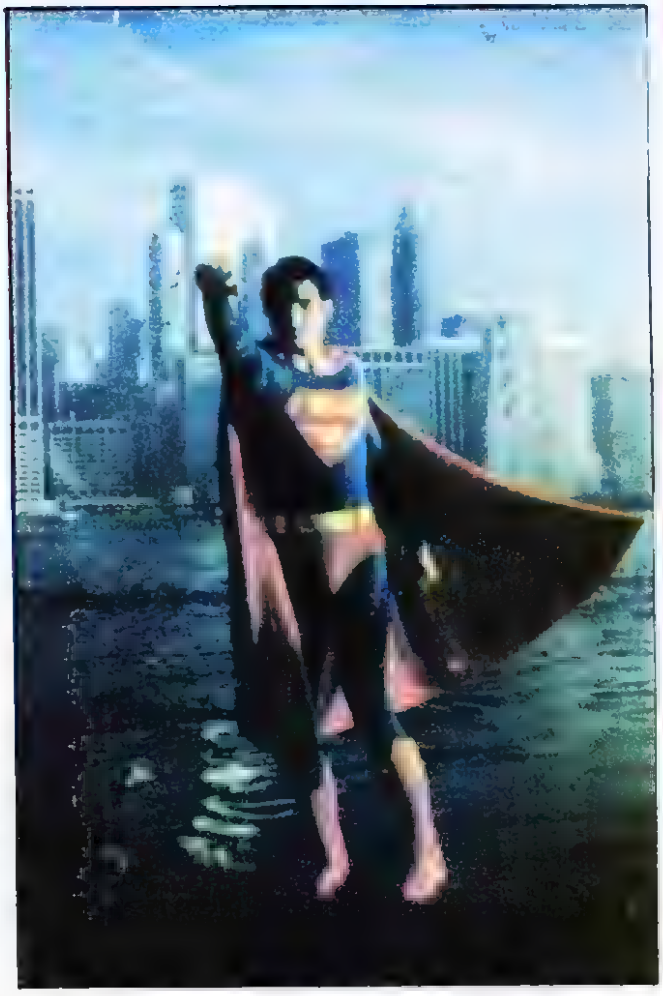

SOLUĞUYLA çölleri dondurabiliyor... Bakışlarıyla dağları tutuşturabiliyor... Kentlerin üstünden sesten hızlı uçabiliyor... Adı Superman... Uçan Adam...

Superman, 1933'de bir çizgi-roman kahramanı olarak doğdu. Yaratıcısı, çocuk yaştaki Jerry Siegel'di. Kısa zamanda çizgi-roman okurlarının "bir numaralı kahramanı" haline geldi.

Superman, şimdi de sinema seyircilerinin "bir numaralı kahramanı"...

Filmi, şimdi Amerika'da, İngiltere'de, Fransa'da, İtalya'da ve Japonya'da oynuyor. Olağanüstü bir ilgi topluyor. Gösterildiği sinemaların önlerinde uzun kuyruklar var. İki ay sonrasının biletleri bile satılmış durumda...

Filmde Superman rolünü bugüne kadar adı duyulmamış bir oyuncu, Christopher Reeve canlandırıyor. Reeve, çizgi-romandaki Superman'a çok benzediği için bu rolde oynatılmış. Öteki rollerde ise sinema dünyasının büyük adları yer alıyor... Marlon Brando, Superman'ın babası rolünde... Gene Hackman, kötü adamı canlandırıyor. Filmde ayrıca Glenn Ford, Susannah York, Valerie Perrine gibi ünlüler var.

Filmin kazandığı başarı üzerine, yapımcılar şimdi "Superman — 2"yi hazırlıyorlar...

Yukarıda: *Superman, New York gökdelenleri önünde.*
Yanda: *Kopuk tren raylarını birleştirirken.*
Altta: *Filmde Superman rolünü canlandıran Christopher Reeve.*

Pul Köşesi

PULLARDA SPOR

(1) Bir İngiliz pulu
(2) Bir Surinam pulu
(3) Bir Kongo pulu
(4) Bir İran pulu
(5) Bir Yeni Zelanda pulu
(6) Bir Danimarka pulu
(7) Bir Meksika pulu

TAŞKIN AMCA

SORMAK

Merhaba can çocuklar!

Şu bizim "Cem Çocuk" sevimlidir, güleçtir, şakayı sever, tatlı fıkra anlatır, ama zamanında da katı yaradılışlı kesilir. Öyle her lafa gülmez, her soruna sudan çözümler bulmak eğiliminde değildir. Sizin anlayacağınız, ciddidir. Yüzü gülmez ama bunun dozunu kaçırdığı görülmemiştir. Kâh ona küçük cezalar düzenlerim, o bundan alınmaz, yerinmez, saygısını, sevgisini eksiltmez, küçültmez. Şimdilerde mumla aranıp da güç bulunacak bir çocuktur benim yeğen.

Uzunca süre, o da, ben de dinlenme tatili yaptık ya, beni görmeye geldi eve. Yine yüzü gülüyordu. Gözlerinin içinde yıldızlı bir gök vardı sanki.. Öyle aydınlık ve huzur doluydu gözleri. Bu, iyice dinlendiğinin işaretiydi. Ben şu ünlü "Terasa yumuşak iniş yapmak" tasarısından hiç söz etmedim. O da hiç açmadı konuyu. "Niçin açmadı?", "Neden susmayı yeğledi?" bilmiyorum ve bir anlam veremiyorum. Ancak, kanım şu ki, birgün "bu hastalığı" aniden depreşecek.

Terbiyeli terbiyeli karşıma oturdu:

— Eee, ne var, ne yok Taşkın Amcacığım? dedi. Görmeyeli neler yaptın?

O kadar saygılı bir konuk hali takındı ki, onu ciddiye almamak olanaksızdı.

— Gezdik işte, dedim..

— Ne yaptın yani?

— Balık tuttum.. Denize girdim.. Temiz hava aldım.. Sandala bindim. Büyük balıkçı teknesiyle Feneraltı'nda orfoz avına katıldım.

Beni ciddi ciddi dinliyordu. Hiç, sözümü kesmedi. Ben konuştum, o dinledi. Dinledi.. En sonunda:

— Bitti mi konuşman Taşkın Amca'cım? dedi.

— Bitmedi ama, galiba sen de bir şeyler söyleyeceksin?

Yine o büyük adam tavrını takınarak konuşmaya başladı:

— Yazdığın yazıları hep izledim, hep sana sorular soruyorlar, sen de yanıtlıyorsun.. Çocuklar bir şeye takıldılar mı gelsin Taşkın Amca..

— Bu, çok doğal Cem.. Çünkü insanlar bilmediklerini birbirlerine sorarak öğrenirler.. Sorularına karşılık bulmak için okurlar, araştırırlar. Bilimin yolu hep sormak, sormaktır. Sormadan öğrenilmez de ondan.. Sorması onlardan, yanıtı benden..

— Demek sen her şeyi biliyorsun?

— O kadar uzun boylu değil canım.. Kendimiz bilmezsek, araştırır, bulur buluşturur yanıtlarız.

— Öyleyse benimde sana sorularım olacak Amcacığım.. Ama, bu gün değil.. Önce okurların sorsunlar, sonra ben..

— Doğrusu da bu.. Önce onlar sorsunlar.. Sonra da sen..

Haydi sorularınızı bekliyorum can çocuklar..

LARRY YUMA

APAÇİ KUŞATMASI

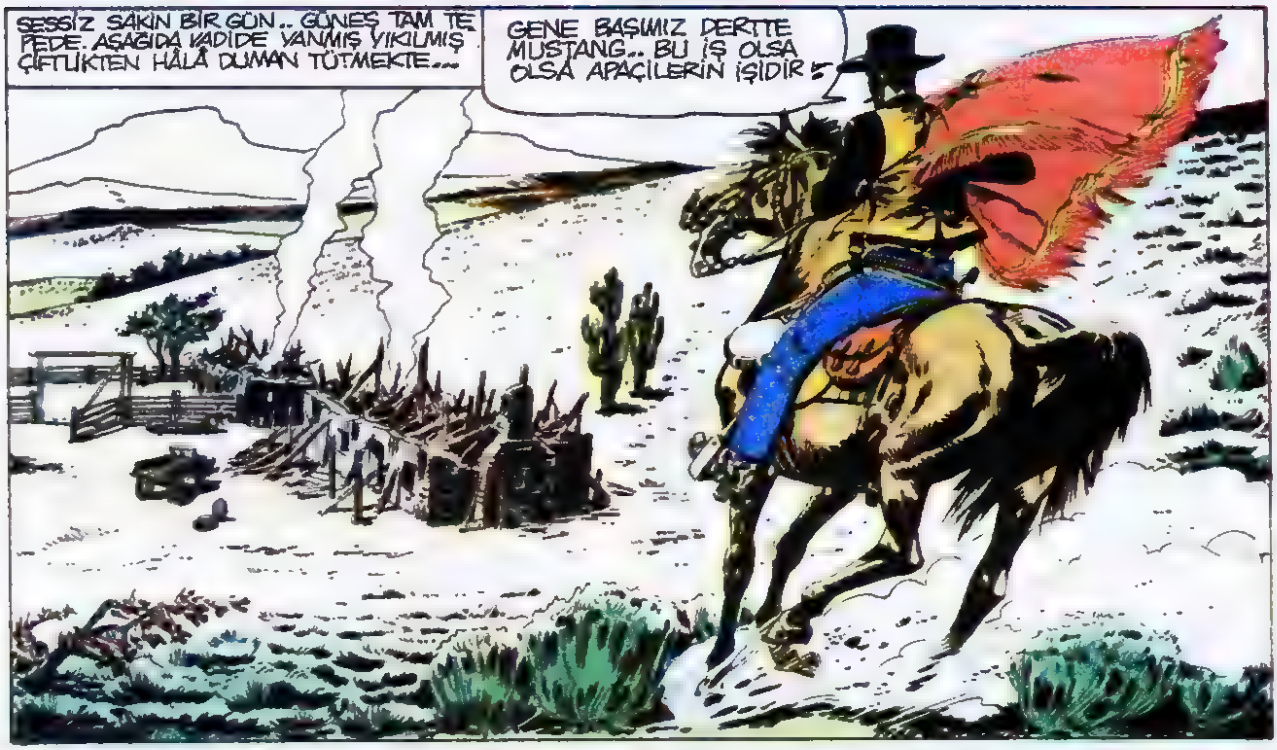

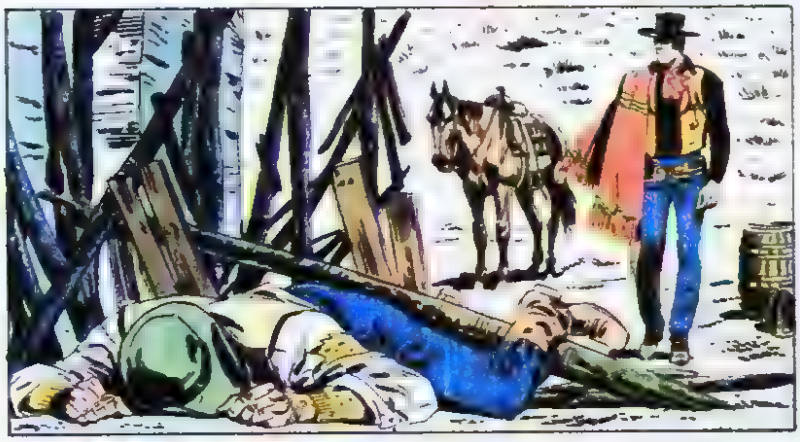

NAL İZLERİNE BAKILIRSA OLDUKCA KALABALIKMIŞ...
ATLARIN OTLARI BİTİRMESİNE BİLE FIRSAT BIRAKMAMIŞLAR. ÇİFTLİKTEKİLER GAFİL AVLANMIŞLAR ANLAŞILAN...
GİDELİM MUSTANG. BU BELALI YERDEN BİR AN ÖNCE UZAKLAŞALIM.
HİÇ BİR YERDE RAHAT, HUZUR KALMADI.. BAKALIM ALTMIŞ MİL ÖTEDEKİ ÇİFTLİK NE DURUMDA...
SU BULMAMIZ GEREK. YOKSA İKİMİZİN DE İŞİ BİTİK DEMEKTİR...
APAÇİLER BİZDEN DAHA ÜSTÜN DURUMDALAR.. AĞIZLARINDA BİR UFAK ÇAKIL, TEK YUDUM SU İÇMEDEN GÜNLERCE DAYANABİLİYORLAR...
BAK BİR BILDIRCIN.. PEŞİNDEN GİDELİM. BU KUŞLAR SUDAN FAZLA UZAKLAŞMAZLAR...
2

İZLERE BAKILIRSA ÇEVREDE APAÇİLER VAR.. HEM DE ÇOK YAKINIMIZDA...
SAKİN OL MUSTANG. SUYUN KOKUSUNU ALDIN, SABIRSIZLANIYORSUN, AMA DİKKATLİ OLMALIYIZ..
SUSADIM AMA, SUYA GİDELİM DERKEN MEZARLIĞI BOYLAMAYALIM?
BILDIRCIN SUYA KONMADI ONU ÜRKÜTEN BİR ŞEY OLMALI...
KOŞ MUSTANG. SEN DAHA ÇOK SUSADIN.
DİZGİNLERİNDEN BOŞANAN HAYVAN DÖRT NALA SUYA DOĞRU KOŞTU...

SUYUN GÖRÜNÜŞÜ LARRY'NİN SUSUZLUĞUNU BİR KAT DAHA ARTTIRDI AMA YERİNDEN KIPIRDAMADI.
KİMSE YOK
SU KÜÇÜK PINAR GÖZÜMDE NİAGARA ŞELALESİ GİBİ...
BİTMEK TÜKENMEK BİLMEYEN BİR YARIM SAAT GEÇTİ... ÖLÜMLE KALIM ARASINDA SONSUZ BİR DÜELLO SÜRÜP GİTTİ...
AMA SABIR, KARŞI KONULMASI GÜÇ BİR ERDEM...
YOKSA BEN Mİ YANILDIM? BU APAÇİLER SU İÇİP GİTMİŞ OLMASINLAR?
KAHRETSİN. TEHLİKEYİ GÖZE ALMAZSAM, BU KEZ SUSUZLUKTAN ÖLECEĞİM
DEVAM EDECEK

Bilmece Bulmaca

Yanıtlar 64. sayfada

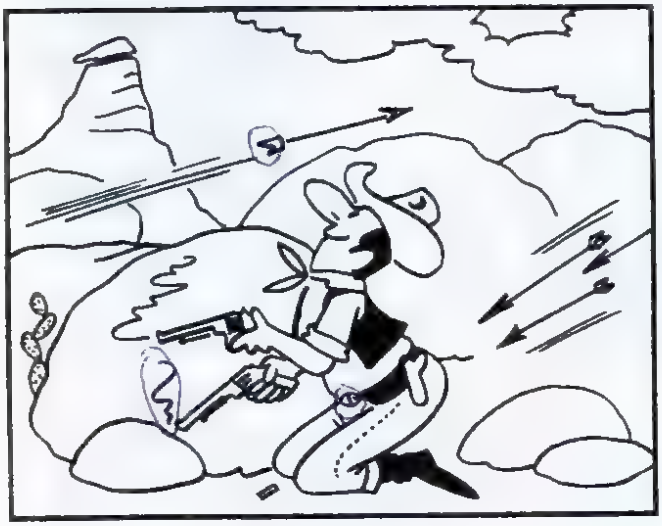

7 BENZER

İki resim arasındaki yedi benzeri bulabilir misiniz?

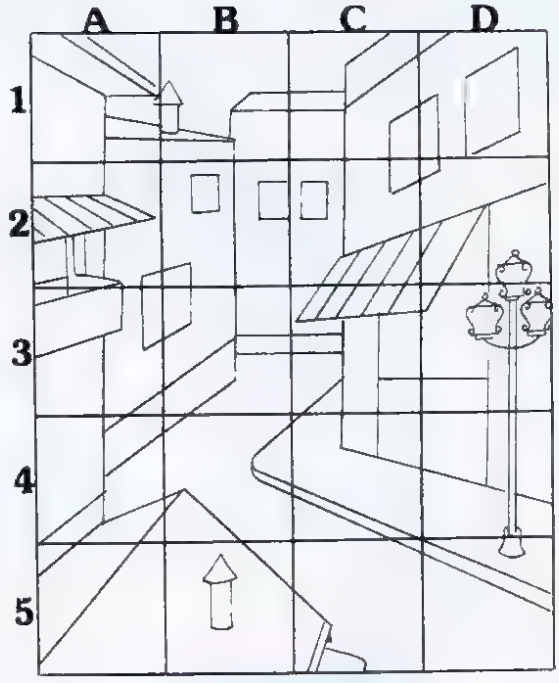

EŞ KARELER

Bu resimdeki karelerden ikisi, birbirinin aynıdır. Ancak biri ötekine göre ters konmuştur. Eş kareleri acaba bulabilir misiniz?

8 FARK

Aşağıda iki resim görüyorsunuz. İlk bakışta ikisi de birbirinin aynı, öyle değil mi? Ama dikkatle bakarsanız arada tam sekiz fark bulacaksınız. Resimler bizden, bulması sizden.

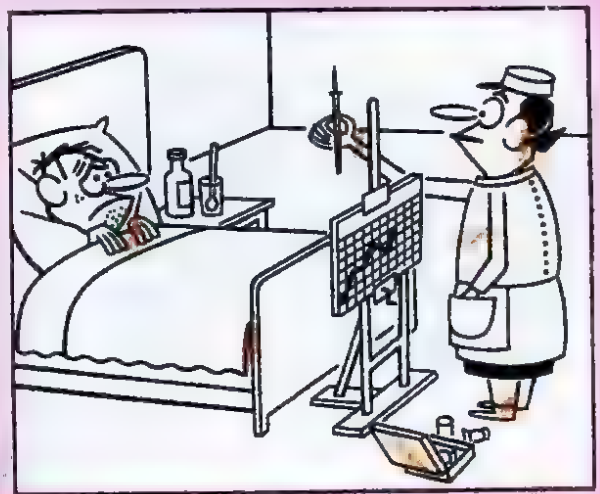

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	B	E	L	E	D	İ	Y	E
2	İ	L	İ	K	■	N	A	Z
3	Y	■	M	İ	M	Ç	A	
4	O	N	A	M	A	K	■	■
5	L	A	N	■	D	■	A	Ş
6	O	D	■	F	E	■	M	İ
7	J	A	P	C	N	Y	A	■
8	İ	Ş	İ	M	■	A	Ç	İ

SOLDAN SAĞA

1) Bir kentin temizlik, aydınlatma, su gibi toplumsal hizmetlerine bakan, üyeleri halk tarafından seçilen ve tüzel kişiliği olan örgüt. 2) Düğme geçirmek için giysilerin kenarlarına açılan küçük yarık — Kendini ağıra satma. 3) Baklagillerden bir süs bitkisi. 4) Bir işi doğru ve uygun bulmak. 5) (tersi) Bazı hayvanların tırnaklarına çakılan demir parçası — İskambilde birli. 6) Ateş — Bir nota — Bir nota. 7) Uzakdoğuda bir ülke. 8) Ad — Bir noktadan çıkan iki yarım doğru arasındaki açıklık.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1) Bitki ve hayvanların doğma, gelişme ve üremelerini inceleyen bilim dalı. 2) Kolumuzun bilekten parmak uçlarına kadar olan bölümü — Yabani otları çürütmek için tarlayı sürüp toprağı altüst etme. 3) Gemilerin barındıkları yer — Matematik'te bir sayı. 4) Bir ay adı — Bir tür içki. 5) Toprağın içinden bileşimler halinde çıkarılarak işlenip biçime sokulan, bir çok aletlerin yapımında kullanılan madde. 6) (tersi) Geometride bir şekil — (tersi) Dünyamızın uydusu. 7) Bir mevsim adı — Erişilmek istenen sonuç 8) Sıkıntı verme, üzme — Bir nota.

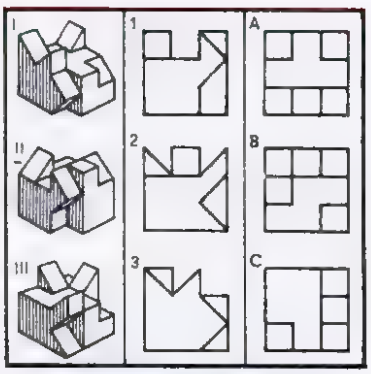

SIRAYI BULUN

Resimde en solda görülen üç şeklin ikinci sütunda yandan, üçüncü sütunda ise üstten görünüşleri çizilmiş. Ancak bunların sırası değiştirilmiştir. En soldaki şekillere karşılık olan çizimleri acaba bulabilir misiniz?

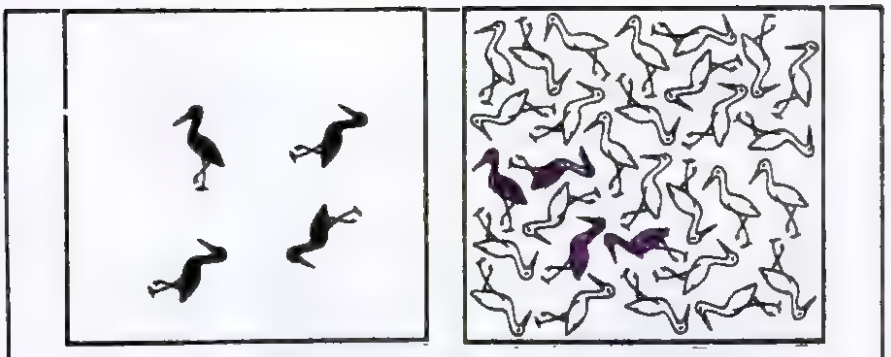

KUŞLAR: Birinci karede bulunan dört siyah kuşun, ikinci karede yer alan beyaz renkli benzerlerini acaba bulabilir misiniz?

ŞIRA : Yukarıdaki adam raftaki şişelerden birinden bir bardak şıra içmiş. Sonra da yaptığı anlaşılmasın diye şişelerin kapaklarını çıkararak, birbirleriyle değiştirmiş. Acaba adamın hangi şişeden şıra içtiğini bulabilir misiniz?

SÖZCÜK AVCILIĞI

Yandaki harfler arasına gizlenmiş bazı sözcükler var. Sözcükler soldan sağa, sağdan sola, yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya ve çapraz olarak yerleştirilmiş; ters de olabilirler... Ama hepsi düz bir çizgidedir. Örnek olarak birini belirttik. Ötekileri bulması sizden..

Saklı Sözcükler: ~~Eyüboğlu~~, ~~Nesin~~, ~~Kemal~~, Baykurt, Ali, Hikmet, Atay, Altan, Kemal, Tamer, Ural, İleri, Güney, Asaf, Mumcu, Soysal, İzgü, Taner, Füruzan, Berk, Öz, Ilgaz, Rifat, Yücel.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	M	N	A	Z	U	R	Ü	F	R	B
2	E	İ	H	M	R	E	N	A	T	E
3	K	Ş	T	E	A	T	A	F	R	R
4	İ	E	Y	U	B	O	Ğ	L	U	K
5	H	N	M	Z	A	G	L	I	K	İ
6	L	İ	L	A	L	E	C	Ü	Y	F
7	Ö	Z	K	R	L	Y	A	T	A	L
8	G	G	R	M	D	T	İ	S	B	A
9	Ü	Ü	U	K	E	M	A	L	I	S
10	N	R	E	M	A	T	L	N	K	Y
11	E	O	A	U	C	M	U	M	A	O
12	Y	K	İ	L	E	R	İ	E	K	S

MIS TIK

– Kes artık ağlamayı

YANITLAR

- 7 BENZER: (1) Kadının kolyesinin ucundaki süs ile havadaki okun arkasındaki parça. (2) Kadının sağındaki çiçeğin yaprağı ile havadaki okun ucu. (3) Kadının bileziğinden sarkan parça ile kovboyun dizinin yanındaki kurşun kovanı. (4) Sol alt köşedeki çiçeğin yaprağı ile kovboyun fuları. (5) Kadının elbisesinin üzerindeki desenlerden biri ile kovboyun tabancasının üzerindeki süs. (6) Kadının gözü ile kovboyun kemerinin tokası. (7) Ağacın solundaki küçük bitkinin yaprağı ile kovboyun şapkasının üzerindeki süs.

- 8 FARK: (1) Hastanın sağ eli. (2) Bardaktaki kaşık. (3) Ayak ucundaki battaniye. (4) Hemşirenin önlüğünün göğüs kısmı. (5) Hemşirenin kulağının arkasındaki saç, (6) Hemşirenin sol ayakkabısı. (7) Hemşirenin gömleğinin sağ kolu. (8) Yerdeki boya kutusunun kapağı.

- EŞ KARELER: 1—C ve 3—B kareleri.

- KARE BULMACA: Soldan sağa: 1) Belediye. 2) İlik — Naz. 3) Mimoza. 4) Onamak. 5) Lan — As. 6) Od — Re — Mi. 7) Japonya. 8) İsim — Açı.
  Yukarıdan aşağıya: 1) Biyoloji. 2) El — Nadas. 3) Liman — Pi. 4) Ekim — Rom. 5) Maden. 6) İnok — Ya. 7) Yaz — Amaç. 8) Eza — Si.

- SIRAYI BULUN: 1 — 3 — A
  II — 1 — B
  III — 2 — C

- ŞIRA: B rafında, soldan ikinci şişeden şıra içmiş.

mektup arkadaşı

Türkiye'nin her yöresinden yeni arkadaşlar edinmek ister misiniz? Bize adınızı, adresinizi yazın... Bu köşede yayımlayalım.

- GÜLŞEN ILGAR: Yaşım 14. Sporla ilgilenirim. Müzik dinlemeyi ve kitap okumayı çok severim. Ortaokul öğrencisiyim. Yazışacağım.
  Adres: Defteremin Sok. Akkoyun Ap. No: 2/4 Aksaray – İSTANBUL

- YAVUZ SELÇUK: Yaşım 10. Kitap okumayı, yüzmeyi çok severim. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum.
  Adres: Sırakapılar Mah. Devrim Cad. No: 15 DENİZLİ

- SABRİ AYDIN: Yaşım 15. Lise öğrencisiyim. Kitap okumayı, futbol oynamayı severim. Yazışmak istiyorum.
  Adres: Yeninkent Mah. Benzinlik Karşısı Marangoz Dükkânı No: 2 İmranlı – SİVAS

- ARZU ERTAŞ: Yaşım 13. Pul biriktiririm. Dergi okuru arkadaşlarla yazışmak istiyorum.
  Adres: Narmanlı Mah. Kılhan Çıkmazı No: 20 ERZURUM

- ALİ ZEKİ: Yaşım 11. Sigara ve kibrit kutusu biriktiririm. Futbolu severim. Yazışmak istiyorum.
  Adres: No: A.15 Çayırova – Magosa – KIBRIS

- KUŞLAR.

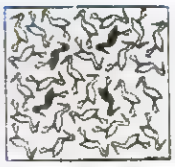

- SÖZCÜK AVCILIĞI. Eyuboğlu (B—4, düz sağa), Nesin (B—5, düz yukarı), Kemal (A—3, çapraz aşağı), Baykurt (I—8, düz yukarı), Ali (D—6, düz sola). Hikmet (A—5, çapraz aşağı), Atay (I—7, düz sola), Altan (D—6, çapraz aşağı), Kemal (D—9, düz sağa), Tamer (F—10, düz sola), Ural (A—9, çapraz aşağı), İleri (C—12, düz sağa), Güney (A—8, düz aşağı), Asaf (G—9, çapraz yukarı), Mumcu (H—11, düz sola), Soysal (J—12), düz yukarı), İzgü (B—6, düz aşağı), Öz (A—7, düz sağa), Taner I—2, düz sola), Füruzan (H—1, düz sola), Berk (J—1, düz aşağı), Ilgaz (H—5, düz sola), Rifat I—3, düz sola), Yücel (I—6, düz sola).

OKURDAN OKURA

Bu, sizin sayfanız... Şiirlerinizi, yazılarınızı, resimlerinizi ve kendi fotoğraflarınızı bekliyoruz.

AYDEDE

Aydede aydede parlak dede
Yüzü toparlak dede.
Kaşın, gözün hep tamam
Benziyorsun adama.
Güneşten bol ışık al
Gönder benim odama.
Gün bitti, gece oldu
Kalbime neşe doldu
Aydede parlak dede
Yüzü toparlak dede.

NİHAT AKCA

ANA YÜREĞİ

Koca kanatlı bir leylek
Uçtu geldi süzülerek
Kurdu yuvasını bir dama
Türküler söyleyerek.

Bir gün üç yavrusu oldu
Sevincinden uçuyordu
Neşeli şarkılar söyleyerek
Onlara yem getiriyordu.

Yine bir gün gitmişti
Yavrularına yem bulmaya
İçine bir sıkıntı girmişti
Gelince yuvası aklına.

Birden korkuya kapıldı
Karşıda dumanlar görünce..
Acı acı bağırdı
Çığlıkları duyunca.

Anlamıştı koca leylek
Hiç bir şey yapamayacağını
Gerdi kanatlarını titreyerek
Birlikte öldüler,
kömürleşerek.

GÖNÜL ÇARMIK

AZ GİTTİLER

Az gittiler, uz gittiler
denince
Hemen sorarım babama;
Hele hele
Bir arpa boyu yol denince
Masal nedir, şiir nedir diye
Sorarım babama!..

ÖZGÜR ERTAN

YAĞMUR SONRASI

Bulutların boynunda
Bir gerdanlık
Ebemkuşağı.

Yedirenk oynaşır
Umutlara göz kırpar
Altından geçince insan.

Güneşle kaybolur
Ebemkuşağı
Neden, bilinmez.

Bulutların boynunda
Bir gerdanlık
Ebemkuşağı.

ELA TEK

DÜNYA

Dönüyor boşlukta bir
yuvarlak,
Üstünde yaşadığımız
toprak,
Çok da büyük,
Dönüyor boşlukta bir
yuvarlak.

Ortasından geçiyor bir
çizgi,
Havası var tabii,
Bir çok güzelliği...
Dönüyor boşlukta bir
yuvarlak.

METE YAZICI

KÖYDE BAHAR

Tanyeri ağarınca
Kuşlar cıvıldaşınca
Çiftçi kalkınca
Bahar ne güzel olur ne güzel

Soğuk günler gidince
Leylekler gelince
Çiçekler açınca
Bahar ne güzel olur ne güzel

FEVZİ TANPINAR

NE İSTEMİŞ?

Şahsine hanım oğluyla meşgul olması için genç bir köylü kızı tutmuştu. O gün genç hizmetçi 2,5 yaşındaki Memo'yla taraçada otururken, Şahsine hanım da roman okuyordu. Birden çocuk ağlamaya başlayınca, Şahsine hanım seslendi:

— Memo niçin böyle ağlıyor?

Adı Pembe olan hizmetçi:

— Kabahat benim değil hanımefendi, dedi, çocuk istiyor.

— Ne istiyorsa versene kızım.

— Peki hanımefendi.

Bir, iki dakika sonra Memo az öncekinden de beter ağlamaya başlamıştı. Kafası şişen Şahsine hanım sordu:

— Pembe ona istediği şeyi hâlâ vermedin mi?

— Verdim hanımefendi.

— Neydi o ?

— Bir eşek arısı.

NİLGÜN KÜRKÇÜ

Umut Özkırımlı

HAYVANLAR ANSİKLOPEDİSİ

(23)

AKREP

Akrepler, örümceğimsiler adı verilen hayvanlar grubu içinde yer alırlar.

Örümceğimsiler omurgasız hayvanlardır. Vücutlarının dış bölümü sert bir iskelet biçiminde ve eklemlidir.

Örümceğimsilerin yapısına karşın akrepin kafasında kerpetene benzeyen iki kuvvetli kıskacı vardır. Bu nedenle örümceğimsilerden ayrıcalık gösterir. Ayrıca karın bölümünün gerisinde eklemli bir kuyruğu vardır. Bu kuyruk yukarıya ve arkasına doğru kıvrımlı ve kullanmaya hazır bir biçimde durur. Kuyruğunun ucunda sivri uçlu zehirli bir iğnesi bulunur. Renkleri çoğunlukla siyahtır.

Akrepler yumurtlamazlar. Canlı yavru doğururlar. Döllenmiş yumurtalar anne akrepin içinde olgunlaşır.

Akrep sıcak ülkelerin çoğunda yaşar. Örümcek ve böcek türünden küçük hayvanları avlayarak beslenirler.

TEMEL REİS

UĞURLU GÜN

BUGÜN NE YAPIP NE EDİP TEMEL REİS'İ BİR GÜZEL PATAKLAMALIYIM!

EVDEN ÇIKMADAN GAZETEDEKİ FALIMI DA OKUYAYIM... HIMM! FALA GÖRE SOL AYAĞIMI ATIP DIŞARI ÇIKARSAM GÜNÜM İYİ GEÇECEKMİŞ!

BUNA SEVİNDİM İŞTE!
ARTIK TEMEL'İ PATAKLAYABİLİRİM...

HEY! TEMEL NEREDESİN? SABAHTAN BERİ SENİ ARIYORUM!
ÇATIIR!
ÇUTUR!

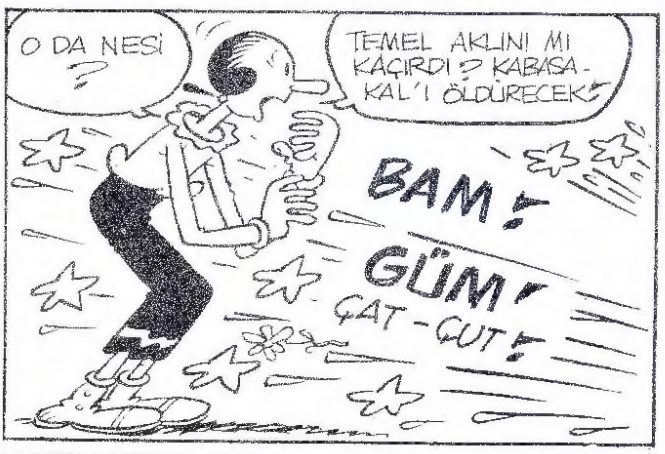
O DA NESİ?
TEMEL AKLINI MI KAÇIRDI? KABASAKAL'I ÖLDÜRECEK!
BAM!
GÜM!
ÇAT-ÇUT!

NE YAPTI Kİ O SANA TEMEL?

UTANMAZ ADAM.. KOŞTU KOŞTU KAFAMA VURDU.. BEN DE NE YAPAYIM BİRAZ OKSADIM!...
O FALI YAZANI BİR ELİME GEÇİRSEM!...
7-2
BUD AGENDORF

ÇOCUKLAR! FİLM BAŞLIYOR...

Pamukbank'ın sizler için düzenlediği
büyük sinema şöleni:
Rengârenk çizgi filmler, müzikaller, belgeseller.
Tam 1,5 saatlik gösteri... Bedava.
Her hafta Pamukbank Çocuk Sinemasında.

Davetiyelerinizi aşağıdaki
Pamukbank Şubelerinden alabilirsiniz.

Gösterilerimiz, 21 Ocak'tan başlayarak
her pazar günü saat 10-12 arasında
Beyoğlu'nda Dünya,
Kadıköy'de Süreyya sinemalarında...

PAMUKBANK
iyi bankadır

Pamukbank : Aksaray, Beşiktaş, Beyoğlu, Fatih, Galatasaray, Gaziosmanpaşa, Kadıköy, Karaköy, Levent, Nişantaşı, Sultanhamam, Şişli, Üsküdar, Zeytinburnu

ADA